

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Liber Duodecimus, De Conversione Omnium Gentium Procvranda: Præcipua continens privilegia à Summis Pontificibus, Religiosis pro Infidelium conversione laborantibus concessa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

LIBER DUODECIMUS, DE CONVERSIONE OMNIUM GENTIUM PROCURANDA:

Præcipua continens privilegia à Summis Pontificibus, Religiosis pro Infidelium conversione laborantibus concessa.

M omnes sacri Religiosorum Ordines, maximè vero Mendicantes, in agro militantis Ecclesiæ superna dispositione plantati esse dignoscantur, illorumque professores, ob fidei Catholice propagationem indefesse laborent, fructusque afferant Ecclesiæ DEI salutare; dignum æquumque arbitrati sunt Summi Pontifices eos, quamplurimis privilegiis, & immunitatibus communitre, ac condecorare; ut sic alacrius huic animarum saluberrimæ functioni accingerentur, ac ut commodius in terris à Romanis PP. remotis, animarum saluti possent consulere. Et quoniam ferè immensum esset, omnia & singula Mendicantibus in conversione Infidelium laborantibus concessa privilegia recensere: ea tantum sclegimus, quæ digniora, ampliora, magisque necessaria visa sunt. Illud ante omnia recolentes, omnia privilegia gratiæ & favoris specialiter alicui Ordini largita, ob communicationem privilegiorum, esse omnibus aliis Ordinibus Mendicantibus ita propria, ac si specialiter illis solis essent concessa.

Nec mirandum est, maxima à Summis Pontificibus fuisse Religiosis in terris infidelium, pro fidei propagatione laborantibus, collata privilegia; idem non solum expediens, sed & maximè necessarium pro functione hac obeunda videbatur. Nam cum in terris à sede Apostolica remotissimis versentur, ac sæpe in Regionibus, ex quibus, vel ob magna itineris pericula, vel ob immensam distantiam, aut non potest, vel non sine magna difficultate ac expensis adiri Apostolica sedes, operæ pretium erat, ut ministri omni illa jurisdictione gauderent, quæ possent in casibus emergentibus, non solum animarum salutem procurare, sed & omnia alia peragere, quæ ad augmentum gloriæ DEI, ac fidei Catholice propagationem spectare videbantur. Quam ob causam Christus Dominus Apostolos in universum orbem missurus, prius Episcopali dignitate condecoravit: deinde omnibus eandem, quam Petro summo Ecclesiæ & totius orbis principi, jurisdictionem licet delegatam concessit: ac non sine divino consilio præmisit illa verba: Data est mihi omnis potestas in cælo & in terra, euntes docete omnes gentes, &c. Quibus Apostolos certos esse voluit, de potestate sibi à Patre collata: ut ipsi etiam de ea, quam eis Christus delegaverat, non dubitarent, & sic alacrius tanto operi accingerentur.

Privilegia concessa à PIO II. & SIXTO IV. Religiosis Ordinis Prædicatorum, ad prædicandum Christi Evangelium euntibus in terras Infidelium.

SIXTUS Episcopus, servus servorum DEI, ad perpetuam rei memoriam,

Apostolicæ servitutis officium, cui dante Domino presidemus, nos admonet, ut sicut bonus Pastor ad oves Christicolæ pascendas aures nostræ contemplationis extendimus, & earum, nec non partium & Regionum, ac temporum qualitatibus pensatis, ad eorundem Christicolæ salutem vigilemus, & his, quæ à nostris Prædecessoribus circa ea circumspicere emanasse comperimus, illorum vestigia imitantes, consimilibus facultatibus, & gratis (dam à nobis petitur) robur Apostolici muniminis adjiciamus.

Dudum siquidem felicis recordationis PII Papæ II. Prædecessoris nostri litteræ emanarunt, quas præsentibus annotari fecimus; & quarum tenor sequitur, qui talis est.

PIUS Episcopus servus servorum DEI, ad perpetuam rei memoriam. Dum levamus in circuitu oculos nostros, & gregem Dominicum sollicitudini nostræ (disponente Domino) commissum, undique mentis acie contemplamur, ex debito Pastoralis officii, vigilem curam impendimus, ut cultores vineæ Sabaothi, si cultui satis intendant, ut ejus virtuosus palmetus, extirpatis spinis, & tribulis, latius extendantur. Sic ille cælestis Agricola, & pius Paterfamilias, ad excolendam vineam suam diversis horis, & tempore servos misit; ne fructus propter cultorum inopiam deperiret, sed potius bonorum operum & virtutum germinaret. Cum vero in terris Infidelium messis quidem sit multa, operarii vero pauci, ne ager Dominicus spinis & vepribus repletur, nonnulli prædecessores nostri de florido Prædicatorum Ordine ad irrigandum imbre Sanctæ prædicationis corda Aquilonaribus, & Orientalium nationum, aliquos direxerunt Filios & alumnos, qui flante spiritu, plenos manipulos in horrea sanctæ Matris Ecclesiæ portaverunt: sed pro dolor temporibus nostris venit inimicus homo, & supereminavit zizania in medio tritici, cum per Turcarum potentiam Christianorum aliquas nationes suo impissimo dominio subjecerit. Inde fit, ut nos eo efficacius operam impendamus, quo magis gregem Dominicum à diabolico serpente conspiciamus crudelius laniari. Utque opportunis remediis commodius provideatur: nos dilecto filio Christophoro de Viterbio Ordinis Prædicatorum, sacre Theologiæ Professore, totius Societatis peregrinantium propter Christum inter gentes Vicario generali, & Hæreticæ pravitatis Inquisitori, per nos deputato & constituto, & aliis suis successoribus, pro tempore deputandis in partibus Orientalibus, tam infidelium, quam Fidelium constitutis, & quam maximè in Civitatibus Caffæ, & Peræ, Chii, & in terris Saracenorum, Paganorum, Græcorum, Bulgarorum, Cumanorum & Ethiopum, Yberorum, Alanorum, Gazarorum, Gothorum, Zitorum, Ruthenorum, Syrorum, Jacobitarum, Nubianorum, Nestorianorum, Georgianorum, Armenorum, In-

dorum, Agolesticorum, Tartarorum, Carelorum, Ungarorum, majoris Ungariæ, & aliorum, qui nondum fidei Sacramenta perceperunt, concedimus, ut ipsi Vicarius, & ejus successores, & deputandi ab ipsis, pro tempore dicti Ordinis Fratres, possint singulorum Christi fidelium quorumcumque Diocesis, & locorum ad ipsos pro tempore confluentium confessionem audire, & pro concessis, (etiã si talia fuerint, propter quæ sedes Apostolica foret merito consulenda) penitentiam salutarem injungere, nec non à quibusvis sententiis excommunicationis, tam ab homine, quam à Jure latis, ac aliis censuris, & pœnis, quomodocumque vel qualitercumque illas incurserint, seu ligati fuerint, absolvere, nec non (dummodo tales bigamix labe respecti non sint) super irregularitate, si quam quovis modo & causa incurserint, dispensare, ac hujusmodi confessione audita, Eucharistiæ & extremæ Unctionis, atque Ecclesiastica Sacramenta ministrare.

Insuper, ut singuli Confessores idonei, quos Vicarius & Fratres partium prædictarum dicti Ordinis duxerint eligendos, omnium peccatorum suorum, de quibus contriti & ore confessi fuerint, plenariam remissionem in mortis articulo impendere, vel si alias copiam Confessorum habere non valuerint, dummodo contriti existant, eandem indulgentiam consequantur. Quodque Confessores ipsi singulorum confessiones audire, & pro commissis, quoties ipsis videbitur, etiã si talia sint, propter quæ sedes Apostolica merito sit consulenda, debitam absolutionem impendere, ac salutarem penitentiam injungere, nec non ipsorum fratrum singulos, à quibuscumque sententiis, censuris, & pœnis in ipsos, quavis auctoritate promulgatis, absolvere, & super irregularitate per ipsos quoquo modo contractis dispensare, omnemque inhabilitatis, & infamiz maculam, (dummodo à bigamia non processerit) abolere liberè & licite valeant.

Insuper, ut ipsorum Fratrum bonorum operum fructus amplius valeant propagari, ut Vicarius & Fratres pro tempore existentes, præfata singula loca alias pro habitatione & usu Fratrum dicti Ordinis idonea, & in illis domos, & monasteria, cum Ecclesiis, campanilibus, campis, Dormitoriis, Hotrellitiis, & aliis necessariis officinis erigere: quæ quidem loca, domus, & Monasteria recepta, & erecta, & eorum personarum, & omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis, immunitatibus, & indultis, aliis locis, domibus, monasteriis, & personis Ordinis Prædicatorum à Sede Apostolica, quoquo modo concessis utantur, & gaudent, uti pariter debeant & gaudent.

Insuper, ut Vicarius & Fratres prædicti omnibus & singulis gratis, libertatibus, exemptionibus, privilegiis, indulgentiis, & indultis, quibus Provincialis & Fratres Provincie terre sanctæ utuntur, & gaudent, & quæ Romani Pontifices, Fratribus Prædicatoribus dictæ societatis hæcenus concesserunt, etiã uti & gaudent valeant. Quodque fratres ipsi Schismaticos & excommunicatos, seu interdictos quoscumque etiã quantumcumque notorios, nisi quos Vicarius, seu deputari per eum evitare mandaverint, evitare minimè teneantur.

Insuper omnibus & singulis Christi delictis, qui de bonis sibi à DEO collatis, pro centenariis videlicet unum, pro liberatione Fidelium captivorum de manibus infidelium, seu pro erectione & fundatione, seu manutentione domorum, &

Mona-

Monasteriorum, pro usu, & habitatione dictorum Fratrum erogaverint, liceat eligere Confessores idoneos, qui confessione eorum diligenter audita, ab omnibus peccatis, criminibus & excessibus, etiam in casibus Sedi Apostolicæ specialiter vel generaliter reservatis, semel domtaxat, deinde quoties fuerit opportunum, (dammodo talia sint, propter quæ sedes Apostolica specialiter consulenda non sit) absolvere, & penitentiam salutaris in iugere, nec non omnium peccatorum in mortis articulo remissionem impendere, licet valeant auctoritate Apostolica singulis prædictis, prout eos contingit, tenore præsentium indulgemus.

10. Insuper prædicto, & alijs, qui pro tempore fuerint dictarum partium Vicarij, super natalium, & ætatis infra vigesimum tertium annum defectibus, cum penitentibus & fratribus Ordinem prædictum profiteri volentibus, & professis, ut ad omnes Sacros Ordines, usque ad Presbyteratus Ordinem inclusive, & singulas Ordinis Prælaturas, & officia in dictis partibus promoveri, & in illis ministrare valeant dispensandi: nec non Notarios ministrare valeant dispensandi: nec non Notarios ad actus publicos in favorem fidei Christianæ conferendos creandi & instituendi, dicta auctoritate tenore præsentium concedimus facultatem.
11. Insuper, ut Fidelium ferventium devotio in fide crescat, ut omnes, & singula utriusque sexus personæ, quæ prædicationibus dictorum Fratrum interferant, & illas cum proposito se emendandi audierint, singula singulis vicibus unius anni & quadraginta dierum indulgentiam consequantur.
12. Quodque Fratres & Sorores de penitentia Sancti Dominici, quos Vicarius, seu ab eo deputati Fratres pro tempore recipient, & alia utriusque sexus personæ, quæ in Societate Beate Virginis sub capitulis & ceremoniis, per ipsos, vicarium, seu Fratres ordinandis Altissimo deo è famulabuntur, Confessores eligere, qui confessionibus eorum diligenter auditis, ipsis confessis & contritis plenariam in mortis articulo omnium suorum peccatorum remissionem impendere valeant.
13. Postremo, ut idem Vicarius & Inquisitor, alios Inquisitores hæreticæ pravitatis, in quibus sibi videbitur supradictis substituere & ordinate valeat. Et ut libertos eisdem, vicarius, & Fratres vivere valeant, & DEO confidentius deservire, in omnes & singulos, cujuscunque status, gradus, & conditionis existant, qui bona mobilia, sive immobilia, videlicet possessiones, domos, apothecas libros, calices, paramenta, instrumenta, & omnia alia ad divinum cultum pertinentia, ad usum & commodum Fratrum necessaria, contra ipsorum Vicarij, & Fratrum voluntatem occupantes, & detinentes, excommunicationis sententiam promulgamus, à quo nolumus à quoquam absolvi posse, nisi prius restitutione, vel cum eodem Vicario, sive Fratribus conventionem factam, de ipsius, sive de ipsorum libero beneplacito & voluntate. Et ut ipse vicarius talentum sibi creditum sine impedimento & obstaculo valeat exercere, ex certa nostra scientia ipsam Societatem, quæ per nonnulla Capitula generalia dicitur esse divisa, reintegramus, & reponimus, ac in idem corpus, ut prius erat, reponi volumus & mandamus, præsertim omnes Conventus Lituaniæ, Russiæ, Podoliæ, Valacchiæ majoris & minoris, non obstantibus quibuscunque literis & ordinationibus Capitulorum generalium in oppositum concessis, & concedendis, declarantes, & mandantes, tales Conventus & nationes amodo esse sub vicario dictæ Societatis peregrinantium. Quia veto conditio

Thom. à Jesu Oper. Tom. I.

temporum hoc requirit, volumus & mandamus, ut Fratres, qui dicuntur *unii*, vel *Armeni*, quod non obstantibus privilegijs aliquorum summorum Pontificum, etiam si de ipsis privilegijs de verbo ad verbum deberet fieri mentio specialis, (ut secundum quod prius fuerant) ipsi Vicario in omnibus, & per omnia subdantur, & de eis disponere possit, sicut de cæteris sui Ordinis Fratribus, non obstantibus Apostolicis ac in Generalibus, vel specialibus Concilijs editis constitutionibus & ordinationibus, quibus quantum præsentibus adversantur derogari volumus, etiam si talia sint, de quibus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio in præsentibus esset habenda, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis, excommunicationis, voluntatis, mandati, & declarationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis DEI, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incurturum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1464, pridie Idus Junij, Pontificatus nostri anno sexto.

Quare pro parte dilecti filij Baptiste Fatinani de Janua, dicti Ordinis Fratrum Prædicatorum professoris, Vicarij Generalis, in terris peregrinantium supradictorum, per dilectum filium Martinum Auribelli Sacre Theologiæ Professoris, & Priorem Generalem dicti Ordinis deputati, & instituti nobis fuit humiliter supplicatum, ut præmissis & in dictis literis contentis Apostolice muniminis robur adicere, ac omnes & singulas facultates dicto Christophoro in præmissis literis concessas, eidem Baptiste pari modo concedere, & alijs in præmissis, opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur cupientes fidem Catholicam vigere, augmentari, & etiam manuteneri, præfati Baptiste in hac parte supplicationibus inclinari, literas Apostolicas, cum omnibus & singulis indulgentijs, concessionibus, indultis, & facultatibus, in eis contentis, nec non societatem prædictam, auctoritate Apostolica, tenore præsentium ratificamus, approbamus, & præsentis scripti patrocinio communitimus, illaque perpetuo viribus subsistere decernimus, eaque ad Conventum Civitatis Chij harum serie extendimus, nec non universos, & singulos ejusdem Ordinis Fratres, qui dicuntur *unii* vel *Armeni*, aut alias, ut præfertur, dicta auctoritate eidem Societati subijcimus, ipsamque Societatem præfata auctoritate approbantes, & confirmantes, omnibus, & singulis cujuscunque dignitatis, gradus, conditionis, vel Ordinis existant, sub excommunicationis pena, quam eo ipso incurrant, Societatem prædictam in præmissis, seu alias quomodolibet impedire, seu inquietare, vel molestare, seu ipsam dividere, extinguere, & separare, aut alias de illa se intromittere quoquo modo præsumant, districtius inhibemus.

Præterea, ut dictus Baptista in præmissis utilius, & diligentius se gerere possit, & habere sibi omnes & singulas facultates, & auctoritatem per præfatum PIUM prædecessorem dicto Christophoro olim concessas, pari modo, & absque ulla differentia perinde in omnibus, & per omnia, ac si dictæ insertæ literæ ad instantiam ipsius Baptiste emanassent, concedimus per præsentem, ordinantes & decernentes, ex nunc irritum & inane, si secus super his, à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non

Hh

obstantibus

obstantibus Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus, & singulis, quae idem praedecessor in dictis suis litteris voluit non obitare, & eiusque contrariis quibuscunque.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae ratificationis, approbationis, confirmationis, extensionis, confirmationis, inhibitionis, concessionis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis DEI, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Romae, ad S. Petrum anno Incarnationis Dominicae 1473. Kal. Aprilis, Pontificatus nostri anno secundo.

Circa praefata privilegia illud solum se considerandum offert, quod est à PIO II. gratia, ac privilegia omnia Fratrum Inquisitoribus, ac alijs ab eisdem designati concessa tantum videantur, ac perinde ad alios Ordines non extendenda. SIXTUS tamen IV. expressè illam et privilegia, cum singulis alijs gratijs & concessionibus congregationi sive Societati, in terris infidelium peregrinantium concessit, eaque omnia ad monasterium Civitatis Chij voluit extendi: quare de perpetuitate huius privilegij, ac de communicatione, cum alijs Ordinibus non potest dubitari. Ad maiorem tamen conscientiam securitatem oportet summum Pontifici consulere.

Præterea INNOCENTIUS IV. & NICOLAUS III. aliique Pontifices amplissima etiam & his similia privilegia concesserunt, ut patet ex Bullis relatis in Bullario collecto à doctissimo viro Fratre Emanuele Rodriguez, referam vero nunc eam tantum quam INNOCENTIUS IV. in favorem praefati Ordinis Praedicatorum concessit, qua habetur in Compendio sive Collectione privilegiorum Ordinum Mendicantium per Joannem Baptistam Confessium pag. 6.

Privilegia Fratrum Praedicatorum ad partes Orientales, & terras infidelium ad predicandum IESU Christi Evangelium proficiscentibus, per INNOCENTIV. M. IV. concessa.

INNOCENTIUS Episcopus servus servorum DEI, dilectis filijs Fratrum de Ordine Praedicatorum in terras Saracenorum, Paganorum, Graecorum, Bulgarorum, Cumanorum, Aethiopicum, Syoticum, Ibericum, Alanorum, Gazatorum, Gothorum, Ziccorum, Rhenorum, Jacobitarum, Nubianorum, Georgianorum, Armenorum, Indorum, Mostelitarum, Tartarorum, Hungarorum majoris Hungariae Christianorum captivorum apud Tartaros, aliarumque infidelium nationum, Orientis, seu quarumcunque aliarum partium proficiscentibus, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Cum hora undecima sit diei, hominibus, ut exeat ad opus, usque ad mundi vesperam deputata, & illud Apocalypsis eulogium, cito credatur cum Martis Ecclesiae consolatione complendum, videlicet, oportere viros spirituales, vitae munditiam, & intelligentiam gratiam cum Joanne fortissimos, populis, & gentibus, linguis, Regibusque multis de novo prophetare, quia non sequitur reliquiarum Israel, per Isaiam Prophetam, salvatio, nisi (juxta Paulum Apostolum) prius introeat gen-

teriam plenitudo. Nos licet immeriti super Apostolicae Sedis speculam constituti, fideliter, ac prudenter dispensandi DEI ministerijs, & operibus coadiuvandis intendimus, si urgente plenitudine temporis, post pia priorum studia, in vineam Domini Sabaoth novos, & penè novissimos, qui sapientiam longum didicere per otium, operarios mittere procuramus. Vos igitur quos juxta professa Religionis officium, zelus comedit animarum, & in quadriga quarta, cum varijs charismatum donis, & fidei fortitudine trahitis, ubique discurrere, ac vexillum Regis gloriae procul levare gestitis: ad Gentes quae JESUM Christum Dominum non cognoscunt, & ad subtractionis filios, qui sacrosanctae Romanae Ecclesiae non obdunt, destinamus, vobis in remissionem peccatorum omnium, injungentes, quatenus feminari super aquas multas, in illos rannum, qui mundum dixit se vicisse, confisi, ad illuminationem eorum multitudinis, & exterminium haereticæ falsitatis, ad confirmandum narrantium animos, & fidelium confortandos, in luce sermonis, & fortitudine operis, propostum vobis iter, sine quorumlibet offensione curatis.

Ut autem ministerium vestrum honoretur plenius, & honorabilius impleatur, praesentium vobis auctoritate concedimus, ut in omnibus, quae adhuc Sedes Apostolicae magisterio non intendunt, proponere verbum DEI, & constitutis ibidem (non obstante si aliqua sunt excommunicatione ligati) in verbis, officio, ac cibo, ac in alijs secundum communicare, & ipsos, seu etiam alios converti ad unitatem Christianae fidei cupientes, recipere, baptizare, & aggregare Ecclesiae filijs valeatis, & presbyteri ex vobis, ipsos aggregatos possint in igne charitate clericali, & ipsos ad Acolythatus Ordinem promovere.

Liceat etiam vobis ibidem redeuntibus ad obedientiam Sedis Apostolicae, qui sunt excommunicatione ligati, absolutionis beneficium, juxta formam Ecclesiae imperari, & super eo dispensate cum ipsis, quos facios Ordines receperunt, & divina celebrant officia, sicut ligati hoc ipsum vobis sit licitum, circa illos de terra eisdem, qui temporibus indebitis, vel infra aetatem legitimam, aut qui omnes eadem die, vel superiores praetermissis inferioribus, conferre, seu recipere Ordines praesumpserunt, (si tamen in hoc seivara talis forma extiterit, per quam Ordines receperunt.) Vobis praeterea dispensare liceat, ut illi ex nationibus vestrae praedicationis commissis, qui post susceptionem sacrorum Ordinum, vel in gradibus, & casibus à divina minime lege prohibitis, matrimonia contraxerunt, remaneant in eisdem: & hi, qui ad Ecclesiam Catholicae redierint unitatem, ut in et suos habuerint, eisque communicent; nec non quod Clerici nationum ipsarum, publicè ad obedientiam Sedis Apostolicae redeantes, gaudeant privilegio Clericali.

Sit etiam vobis licitum omnium Fidelium inter praedictas confessiones audire, ac ipsis injungere poenitentias salutare, & excommunicatos à Canone, vel alio modo, juxta formam Ecclesiae absolvere, dummodo injuriam, & damna passis satisfactant competenter. Cum irregularibus autem partium illarum in casibus, in quibus solent Legati Sedis Apostolicae dispensare, ac etiam cum Clericis ipsarum partium, patientibus defectum natalium, (dummodo non sint de adulterio, vel incestu, aut de Regularibus procreati) sit vobis dispensandi facultas. Quam circa illos similiter habeatis, qui ab unitate Ecclesiae Catholicae, seu Religione,

ligione, vel Clericali Ordine discesserunt, si humiliter redire voluerint, & dignè satisfacere de commissis, ita quod ipsi Religiosi ad sua loca, salva disciplina Ordinis, resumanantur, & illos ex jam dictis, qui excommunicationis vinculo sunt adstricti, juxta præmissam formam, & prædictæ satisfactionis modum absolvere valeatis, & cum irregularibus ex eisdem, (sicut est expressam superius) dispensare.

12. Ad hæc sit vobis absolvendi facultas, occisores Clericorum, & Religiosorum personarum, in prædictis partibus constitutos; fundandi ibidem novas Ecclesias; & reconciliandi ipsas, quæ sunt casualitè profanatæ, ac de novo fundatis Rectores idoneos providendi, & illis, qui de Gentilibus vel schismaticis noviter sunt conversi, dandi licentiam, ut uxores suas, cum quibus in gradibus à lege divina non prohibitis, contraxerunt valeant retinere. De causis matrimonialibus, quas in partibus illis ad audientiam vestram deferri contigerit, legitimè cognoscendi, ac discordantes inter se ad invicem, quod ad pacem & concordiam redeant, nec non quod inordinatè viventes, de suis excessibus, sicut justum fuerit, satisfactionem exhibeant, compellendi per censuram Ecclesiasticam, vobis libera sit facultas.

Insuper in locis in quibus vos hospitari contigit, vel in locis partium earundem, in quibus residentiam faciatis, Missam, & cætera divina celebrare officia, & in eisdem partibus cæmeteria benedicere, ac dare indulgentias, commutare vota, facultatem & licentiam habeatis.

19. Cæterum vobis concedimus, quod à Catholicis
21. Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis Ordines, & alia Ecclesiastica Sacramenta suscipere, & altaria portatilia, more in forum, à jam prædictis Episcopis benedicta habere, & eis uti possitis. Si contingat vos aliquo casu nostra altariola non habere, ac vestes Sacerdotales, altaris pallas, corporalia per eos, qui ex vobis sunt Presbyteri (cum necesse vobis fuerit) benedicere, ubi Catholicorum Episcoporum copia non haberetur, nec non alia facere,
22. quæ ad augmentum Dominici nominis, & ampliationem Catholicæ fidei, ac reprobationem & irruationem illorum, qui sacris traditionibus contradicant, sicut pro loco, & tempore videbitis expedire.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & B. Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Assisij 10. Kal. Augusti, Pontificatus nostri anno XI.

Quam plurima alia etiam privilegia concesserunt alij summi Pontifices Fratribus Predicatoribus in terris Infidelium pro fidei propagatione missis; ut GREGORIUS XI. in Bulla qua incipit, Super egegem dominicum. URBANUS VI. Sincerus devotionis affectus. Et INNOCENTIUS VI. Cum hora, & c. ubi inter alia inquit, Cæterum vobis concedimus, quod à Catholicis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis possitis Ordines, & alia Ecclesiastica Sacramenta suscipere; & altaria portatilia more ipsorum, à jam præfatis Episcopis benedicta habere, & eis uti, si contingat vobis aliquo casu, vestra altaria non habere, ac vestes Sacerdotales, altaris pallas, & corporalia, per eos, qui ex vobis sunt Presbyteri, cum necesse fuerit benedicere, nec non altaria & calices, Sacramenta Confirmationis conficere, & uti oleo ac chrismate, ubi Catholicorum Episcoporum copia non haberetur; nec non

Thom. à Jesu Oper. Tom. I

alia facere, quæ ad augmentum Dominici nominis, & ampliationem Catholicæ fidei, ac reprobationem illorum, qui sacris traditionibus contradicunt, sicut pro loco & tempore videbitis expedire.

Ac denique GREGORIUS XI. in Bulla, Fidelium novella planatio, ait: Et cum nobis exposuimus sit, quod de multis personis partium prædictarum, quæ ut Presbyteri celebrant divina officia, & pro talibus reputantur, frequenter dubitari contingit, an juxta formam Ecclesiæ baptizati fuerint, vel non, & an Ordines ritè receperint, in quibus, ut præmittitur ministrant: quodque si in ordinandis ipsis de novo interstitia temporum servarentur, magnum scandalum inter populares, qui ab eisdem audierunt divina, & sunt etiam eisdem confessi, posset verisimiliter generari. Nos itaque intendentes animarum prædictarum, & aliorum Fidelium partium earundem salutem utiliter providere: vobis & singulis vestram, tam in sacerdotij, quam in Diaconatus Ordinibus constitutis, ut omnes, & singulos partium prædictarum, de quibus dubitatur, si fuerint baptizati, vel non baptizati, juxta provisionem Juris, in hujusmodi casibus adhibitam baptizare valeatis: his verbis præmissis, videlicet, Si nondum baptizatus es, ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti amen; auctoritate Apostolica tenore præsentium indulgemus.

Insuper eisdem Infidelibus de partibus antedictis taliter ordinatis, qui divina, ut præmittitur celebrant: quod ab Episcopis gratiam & communionem dictæ Sedis habentibus, & in partibus commorantibus antedictis, omnes tam minores, quam sacros Ordines statuis temporibus, aliquo intervallo in hujusmodi sacris Ordinibus recipiendis, & conficiendis, propter eorum reverentiam, observato, si sine scandalo fieri possit. Alioquin, omnes una, eademque die simul præfatos Ordines sacros, & minores pro hujusmodi scandalo evitando recipere, quo etiam privilegio, quantum ad temporum interstitia, tam inter minores, quam majores Ordines non servanda per quinque annuum, prædicti Religiosi, in antedictis partibus commorantes gaudere valeant, justa de causa, & ab eorum Superioribus in illis partibus degente examinanda: ipsisque Episcopis dictos minores, & sacros Ordines personis eisdem secundum præfatum distinctionem, cum intervallo, vel una & eadem die simul dicendo, si dubitari contingat, an Ordines ritè receperint: videlicet: Si ordinatus es ritè, non te reordino, ad sacros antedictos servata alia forma, & materia, ac solemnitate debita, in præmissis quibuscunque Constitutionibus Apostolicis, in contrarium editis, nequaquam obstantibus de gratia concedimus speciali.

Idem etiam Pontifex in Bulla, Cum nos ad terras Saracenorum, &c. Ut vero submotis impedimentis quibuslibet, eorundem negotiorum prosecutione, liberè, & efficaciter, auctore Domino intendere valeatis: omnes & singulos cujuscunque dignitatis, Ordinis, & conditionis, vel status Ecclesiastici, vel mundani extiterunt, qui vobis, vel familiaribus, vel Nuncijs vestris, quam diu fuerint in prosecutione prædicta, impedimenta vel obstacula quæcunque per se, vel per alios præsumpserint ministrare, quominus prædicta negotia liberè & efficaciter prosequi, DEO favente, possitis, citandi, quod infra certum terminum competentem, quem eis duxeritis præfigendum, Apostolico conspectui personaliter se præsentent, facti super his, quod juxta demerita expedire viderimus,

H h 2

vobis

vobis & cuilibet vestrum auctoritate presentium concedimus facultatem: diem vero citationis, & praefixionis huiusmodi, & quicquid super praemissis doxeritis faciendum, vobis per vestras literas harum serie continentes, studeatis fideliter intimare. eosque insuper omnes, vel singulos supra dictos, cuiuscunque dignitatis, Ordinis, conditionis, vel status Ecclesiastici, vel mundani extiterint, qui supra dicto obstaculo, per se, vel alios praesumpserint supra dictis ministrare, auctoritate Apostolica, eo ipso decernimus excommunicationis sententiae subiacere, eorumque terras fore suppositas Ecclesiastico interdicto: cuius excommunicationis absolutionem, & interdicti relaxationem, absque auctoritate Sedis Apostolicae specialiter, praeterquam in articulo mortis, ab alio, quam a vobis, vel vestrum aliquo, & tunc etiam, nisi congrua satisfactione praemissa, nequeant obtinere, non obstantibus quibuscunque privilegijs, & indultis, sub quacunque forma, vel expressione verborum eidem impediens, vel eorum aliquibus, ab Apostolica Sede concessis, vel in postea concedendis, quae ad haec eis in nullo volumus suffragari.

*De alijs etiam privilegijs Fratrum
Minoribus concessis,
in terris infidelium
laborantibus.*

Similibus frere in omnibus, ac aequè amplius privilegijs à multis Pontificibus concessis, Minorum ordo fuit condecoratus. Praecipue vero JOANNES XXII. Pontificatus sui anno 6. eidem Fratribus omnia, quae INNOCENTIVS IV. & NICOLAUS III. ac fratre eidem verbis, quae concesserunt Religiosis ordini Pradicatorum, ipse etiam permisit & indulsit, ac in aliquibus amplavit. Illi namque facultatem praebeuit, ut ubi Episcoporum Catholicorum copia non esset, Confirmationis Sacramentum conferre possent, ac uti oleo & chrismate antiquo. Ac demum LEO X. quibusdam Fratribus deputatis Ordinis Sancti Francisci in novum Indiarum orbem proficiscentibus amplissimas gratias concessit, ut patet ex sequenti Bulla, quae habetur in Bullario, per Fratrem Emmanuelem Rodriguez edito.

*Dilectis filiis Fratribus Joanni
Clapion, & Fratri Francisco
de Angelis,
Leo Papa X.*

Dilecti filij, &c. Alias salicis recordationis NICOLAUS IV. & JOANNES XXII. & URBANUS V. & EUGENIUS IV. & alij Romani Pontifices praedecessores nostri debita meditatione considerantes, quod vestri Ordinis munda Religio à Christo Domino exemplis, ac verbis Apostolicis suis tradita, ac beato Francisco, & eum sequentibus inspirata fuerit, ac quod nonnulli ejusdem Ordinis professores pro fidei propagatione in infidelium partes, cum jam Apostoli non existant in orbe destinare opus esset, prout ipse beatus Franciscus suo tempore actualiter fecit, ut in vinea Domini fructuosos palmites producerent, nonnullis vestri Ordinis, tunc expressis Fratribus, ut in terris infidelium tunc destinatis ex-

istentibus, quod DEI verbum proponere, & ibidem constitutos, si eorum aliqui excommunicationis censura ligati essent, absolvere, quoscunque ad Christianae fidei unitatem convenire cupientes recipere, baptizare, Ecclesijs aggregare, & hinc dictis Fratribus, qui in sacerdotio constituti essent, Penitentiae, & Eucharistiae, & extremæ Unctionis, aliaque Ecclesiastica Sacramenta, personis praemissis ministrare, & exercere, nec non in casu necessitatis (Episcopis in provincia non existentibus) Confirmationis Sacramentum, & ordinationis, usque ad minores Ordines Fidelibus ministrare, cappellas, & altaria, nec non calices, & paramenta Ecclesiastica benedicere, ac Ecclesias reconciliandas, vel Camerae reconciliare, eidem de idoneis ministris providere, eisque indulgentias quas Episcopi in suis Diocesis concedere solent impartiri, & alia quaecunque facere, quae ad augmentum divini nominis, ad conversionem ipsorum infidelium populorum, & ampliationem fidei orthodoxae, & reprobationem & irrationem illorum, quae sacris Constitutionibus contradicunt, sicut pro loco, & tempore viderint expedire, valeant, & possint. Nec non uti oleo sancto, & Chrismate antiquis usque ad tres annos, cum in eidem partibus novum oleum, & balsamum sine difficultate magna haberi non possint, liberè & licitè valeant.

Nec non aggregatos eosdem (ubi Episcopi non habentur) clericali insignite caractere, & ipsos ad minores Ordines promovere licere: etiam Sedis Apostolicae sententia excommunicationis interitis absolutionis beneficium, juxta formam Ecclesiae impartiri, & qui de gentibus Schismaticis, vel alias noviter essent conversi dandi licentiam, ut uxores suas cum quibus in gradibus à lege divina non prohibitis contraxerunt, retinere valerent, & de causis Matrimonialibus, quas in partibus illis ad audientiam nostram deferre deberent, legitime cognoscendi, & discordantes inter se concordare. Ac etiam eidem Fratribus licitum esse omnium Fidelium in terris praedictis confessiones audire, & ipsis injungere poenitentias salutares, & vota commutare, & excommunicatos à Canone, vel alio modo, juxta possibilitatem satisfecerint. Insuper in locis in quibus Fratres ipsi residentiam facere, vel eos hospitari contingeret, missam & divina officia, cum solita solemnitate celebrare, & si in eidem locis vitae necessaria juniorum tempore commodè haberi non possent, ad praedicta jejunia eosdem Fratres minime teneri declararunt, cum eisque misericorditer dispensarunt. Et ut de suis laboribus fructum reportarent, Fratribus praedictis verè poenitentibus, & confessis eam indulgentiam concesserunt, quam proficiscentibus in terrae sanctae subsidium Sedes Apostolica concedere consuevit. Ac etiam omnibus utriusque sexus, confessisque, qui loca & Ecclesias Fratrum dicti vestri Ordinis in partibus praemissis constructas, & in posterum construendas, singulis diebus quibus visitaverint, causa devotionis, sive elemosinae faciendae, ipsis de injunctis eis poenitentibus centum dies misericorditer relaxarunt.

Quaeque eidem Fratribus, auctoritate Apostolica concesserunt, ut in Civitatibus, castris, villis, seu locis quibuscunque ad habitandum domos, & loca quaecunque, seu haecenus recepta mutare, aut eam venditionis, permutationis, aut cuiusvis donationis titulo in alios transferre valerent. Ac insuper, ut omnes, & singuli vestri Ordinis professores, qui eodem succensu zelo ad ea loca cum Fra-

tribus

tribus prædictis transire voluissent, omnibus & singulis præmissis gratijs, & indultis gaudere liberè possent, prout eisdem Fratribus, & eorum cui-libet conjunctim vel divisim pro Fratrum præfatorum vita, tunc pro tempore indultum esset, vel concessum. Nec fugientes à seculo in Ordine præfato recipere, ac omnia, & singula facere, quæ ad ea, quæ dicti Ordinis concernent professionem, & Religionem, quæ Ministri Generales & Provinciales ex officio, & indultis Apostolicis facere possunt, prout in eorundem professorum desuper confectis litteris latius enarratur.

Cum autem sicut accepimus, vos quorum zelus est, DEO animas lucrifacere, & per vestra spe-rationis industriam, & sollicitudinem, divina stipulante gratia, ad utrinque plantationes diuellerè, ac in melle Domini virtutes ferere, vitia radicibus extirpare, & humanum genus ad saluationis & cognitionis semitas reducere, ad Indianas Insulas, ali-queque provincias charissimas in Christo Filij nostri Caroli Hispaniarum, & Romanorum Regis Catholici, in Imperatorem electi, ditioni subiectas, & illis propinquant terras, ubi homines veritatis fidei cognitione carent, conferre desideratis, & in illis verbum fidei seminando, hujusmodi sanctis actio-nibus, vos exercere, de superiorum vestrorum licentia intendatis; nostam sancto, & hominibus hujusmodi pro eorum animarum salute necessario opere, desiderio favorabiliter annuere volentes, motu proprio, & certa scientia ac potestatis pleni-tudine vobis & vestrum cuiuslibet facultatibus, coactionibus, & gratijs ac indultis supradictis, juxta superius narratorum continentiam vobis, & cuiuslibet vestrum, & ad vitam vestram à vobis qua-tuor deputandis uti, potiri, & gaudere, prout su-perius explicatur, liberè & licite valeatis, concedi-mus, & indulgemus. Volumus autem quod ea, quæ ad Episcopalem ordinem ac dignitatem dumtaxat pertinent, vigore præsentium nullus vestrum exercere possit, nisi in Provincijs, ubi Ca-tholicus Antistes non fuerit, in alijs enim locis, Pontificalia solum per Episcopos exerceri vale-bunt.

Quocirca universis & singulis Patriarchis, Ar-chiepiscopis, Episcopis, cæterisque in dignitate constitutis, nec non omnibus, & singulis, tam Ecclesiasticis, quam laicis Ordinum quorumcun-que professoribus, sub pena excommunicationis lætæ sententiæ, & maledictionis æternæ, à qua non nisi per nos, seu de nostro, seu dicti Ministri vestri consensu possint absolvi, firmiter inhi-be-mus, ne vos, aut vestrum aliquem ad vitam ve-stram, seu deputandos Fratres præfatos, à vobis, vel à Ministro generali Ordinis præfati, in præmis-sis, seu præmissorum aliquo directè, vel indirectè per se, vel alium, quovis quæsitò colore impedire præsumant. Quod si quicquam à quovis aliter attentatum fuerit, etiam prætextu quarumcunque litterarum Apostolicarum à Sede Apostolica con-cessarum, seu in futurum concedendarum, etiam si in eisdem litteris præsentibus de verbo ad verbum insertæ fuerint, & specialiter à nobis revocate, ir-ritum sit penitus & inane declarantes ex nunc pro-ut ex tunc, non esse intentionis nostræ, nec in futu-rum fore, in præmissis (dummodo illis sanctè pro-tempore intendatis) vobis impedimentum, vel detrimentum inferre. Non obstante prohibitione Fel. rec. BONIF. Papæ VIII. prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis de Prædicatoribus, & Mino-ribus, & alijs Religiosis mendicantibus (quibus-cunque super hoc privilegij muniri existant) prædicta præsumant, absque Sedis Apostolicæ li-

Thom. à Jesu Oper. Tom. I.

centia speciali, plenam & expressam facientis de hujusmodi prohibitionem mentionem. Nec non Constitutionibus & ordinationibus, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 25. Aprilis, anno 1521. Pontificatus nostri anno nono, *Hæcenus Bulla Leonis X.*

ANNOTATIO.

Quamvis privilegia præfatis Fratribus, utpote per-sonis particularibus concessa, extincta videantur, tamen omnia ferè Ordini Prædicatorum, ac Minorum ab alijs Pontificibus diversis temporibus subre concessa. Nam imprimis de Prædicatoribus constat ex Bulla Sixti IV. & de Minoribus ex Bulla Joann. XXII. ac multa ex his privilegia post Concilium Tridentinum Ordini Carmelitarum Discalceatorum à Clemente VIII. & Paulo V. Summis PP. fuerunt indulta, ut ex sequentibus privilegijs patebit.

PRIVILEGIA FRATRI-BVS CARMELITIS DISCALCEA-TIS CONCESSA.

Dilectis filiis Commissario & Fratribus Ordinis Beatae MA-RIÆ de Monte Carmelo nun-cupatis Congregationis Italicae, CLEMENS Papa VIII.

Dilecti filij salutem & Apostolicam benedi-ctionem. Domini gregis cura nobis, Divi-na dispositione, commissa exigit, ut non solum Christi Fidelium animarum saluti, quantum cum Domino possumus prospiciamus; sed Infidelium quoque conversioni sollicitis studijs intendamus. Cumque ad præmissa exequenda Religiosi viti-pierate Christiana, & Catholicæ fidei zelo, ac sa-crarum litterarum doctrina præstantes, ac vitæ im-piis, & morum Sanctitate conspicui requiran-tur; & in vestra Religione, ac Congregatione nunc spiritu ferventi (benedicente Domino) Reli-giosi plures reperiantur, eo quod divina assilente gratia, sanctæ orationi ac contemplationi vacan-tes sacrarum litterarum studio, prædicationi verbi Dei, atque animarum saluti diligenter incumbitis & humilitate, paupertate, nuditate, abstinentia, jejunijs, & vitæ austeritate prælucentes, Patris vestri & Prophætæ Sanctissimi ELIÆ, vestri insti-tuti Auctoris, alumnos & imitatores vos ostendi-tis ex vestra Religione, & Congregatione primi-tivæ observantiæ Discalceatorum, nuncupatorum, ad Illustrè & potentissimum Abax Petrarum Regem, illiusque Regna, Dominia & loca, & ad aliorum quorumcunque Infidelium, Schismatico-rum, & Hæreticorum partes, ut in illis Evange-lium Christi prædicare, Ecclesiastica Sacramenta ministrare, & tam Fidelium in illis partibus, forsitan degentium saluti consulere, quam Infidelium & aliorum prædicorum conversioni operam præ-stare curent, nunc & in futurum aliquos per vos ad hoc deputandos, quam primum deligendos, & transmittendos esse duximus.

Ut autem ij, quos ipsi ad hoc munus deputave-ritis, ministerium hoc facilius, & commodius ad DEI gloriam, & Catholicæ Ecclesiæ exaltationem adimplere possint, eisdem Religiosis, qui pro-tempore ad partes prædictas per te filij Commis-

Hh 3

sarie,

- facie, ac per Præpositum Generalem, pro tempore
 1. existentem mittentur, ut in eisdem partibus tam
 cum Infidelibus, quam cum Hæreticis, & Schif-
 maticis, & Excommunicatis quibusque iuta
 2. conscientia conversari, ac verbo, officio, & cibo
 communicare, eorum libros, & alios quacun-
 que ex causa prohibitos, ad effectum illos confuandi, &
 3. corrigendi legere, illisque verbum DEI propone-
 re, & prædicare, & Evangelicam doctrinam ad
 Christianan in eisdem venire cupientes edocere, eos-
 que catechizare, ac recipere, & baptizare in forma
 4. Ecclesiæ consueta. Ecclesiis, oratoria, cæmeteria,
 Conventus, & Monasteria, Confraternitates tam
 vestri, quam aliorum quorumcunque Ordinum,
 & alias quascunque, nec non cætera loca pia ex-
 5. tructe, fundare, erigere, ac si, quæ ad sint in illis par-
 tibus profanata, eas benedicere, & si etiam conse-
 crata, aqua prius ab aliquo Episcopo, vel si Epif-
 copus ultra duas diœces distaverit, à vobis bene-
 6. dictas reconciliare. Quoscuque illarum partium
 habitum vestri Ordinis recipere volentes, etiam
 non servata forma Fel. re. SIXTI Papæ V. Præde-
 cessoris nostri, & decretorum nostrorum ad ha-
 j. smodi habitum, & deinde suo tempore ad pro-
 fessionem regularem admittere.
 7. Altaria portatilia cum debitis honore reveren-
 tia habere, & super illis, in quibuslibet locis, de-
 centibus tamen & honestis, & ab omnibus acti-
 bus humanis sejunctis, & remotis Sacrosanctum
 Missæ sacrificium etiam ante lucem, regulatim
 per mediam horam an è, dummodo illucescat
 8. dies, vel si necessitas id postulerit, etiam per ho-
 ram an è, & per mediam horam post meridiem.
 9. Indumenta, paramenta, corporalia & vasa Eccle-
 siastica, non tamen ea, in quibus sacra unctio ad-
 h betur, pro eorum, & aliorum Sacerdotum, in
 illis partibus existentium usu quacun-
 10. que benedicere. Oleis infirmorum & Catechumenorum san-
 ctis antiquis in supradictis, & infra scriptis mun-
 ribus uti, si facta diligentia aliud ejusdem anni ha-
 bere non poterint.
 11. Quoscuque præterea in illis partibus degentes
 hæreticos, Schismaticos, & à fide Christiana apo-
 statas, etiam Hæresitichas, non tamen relapsos, si
 ad penitentiam redierint, facta per eos publicè,
 vel privatim, prout personarum & locorum ratio
 postula verit, eorum errorum detestatione, & ab-
 juratione, & injunctis eis penitentis salutaribus,
 & alijs injungendis ab hæresis, schismatis, &
 Apostasiæ à fide reatibus, nec non excommunica-
 tionis alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris &
 penis per eos injunctis, in utroque foro absolvere,
 illosque reconciliare, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ
 gremio, & Unitati Fidelium restituere. Eorum et-
 12. nam & cæterarum quorumcunque Christi Fide-
 lium utrosque sexus in illis partibus degentium
 Confessiones audire, ac injuncta illis pro modo
 culpæ eorum arbitrio penitentia salutari, eosdem
 à quibuscunque peccatis, criminibus, excessibus, &
 delictis quantumcunque gravibus, & enormibus,
 etiam in casibus nobis, & eidem Apostolicæ sedi,
 & locorum Ordinarijs reservatis, etiam contentis
 in literis die Cænæ Domini legi solitis, etiam de
 quibus dicta Apostolica Sedes merito consulenda
 esset, quoad hujusmodi casus contentos in literis
 Cænæ Domini, videlicet semel in vita, & in articu-
 lo mortis, nisi aliquis casus urgens pluries occur-
 rat, cui propter periculum animarum statim sit
 providendum, quoad reliquos vero toties quoties
 eis videbitur, & fuerit opportunum.
 Nec non quorumcunque votorum, etiam ja-
 13. ratorum, & Ecclesiæ præceptorum transgressioni-

bus, jejuniorum, & penitentiarum injunctarum
 omissionibus, cæterisque delictis in foro conscien-
 tiæ absolvere, ac in illis partibus, ubi Parochi non
 fuerint, Baptismatis, Pœnitentiæ, Eucharistiæ, Ma-
 trimonijs, & Extremæ unctionis Sacramenta, que
 14. alioquin parochi suis Parochianis ministrare so-
 lent, & possunt, vice Parochorum ministrare.

Præterea vota quæcunque etiam solemniter
 jurata (casti acis & Religionis dumtaxat exceptis) 15.
 ex aliqua rationabili causa in alia pietatis opera
 commutare. Apostatas quoque à Regularibus
 Ordinibus quibuscunque, in dictis partibus de- 16.
 gentes, si verè penituerint, & veniam petierint,
 imposita illis salutari penitentia, ab apostasiæ no-
 ta, & excommunicationis, aliisque censuris & pen-
 nis Ecclesiasticis per eos incurfis absolvere, illisque,
 ut reassum pro habitu sui Ordinis extra Monaste-
 rium per certum decentem terminum, donec ad
 sua monasteria redire poterint, remanere possint,
 concedere, & cum eis si Sacerdotes fuerint, super
 irregularitate præmissorum occasione, & etiam
 quia censuris Ecclesiasticis, sic ligati Missas, & alia
 divina officia, etiam forsitan in contemptum cla-
 vium celebrant, conuicta dispensare, ita ut
 Missas, & alia divina officia celebrare, & Eccle-
 siastica Sacramenta ministrare valeant, dummodo
 scandalum non adsit, & utilitas, aut necessitas
 conversionis, & salutis animarum illarum partium
 suaferit, id illis esse concedendum.

Super votis quoque simplicibus Religionis, &
 castitatis, simili ex aliqua causa rationabili dispen- 17.
 sare. Uique pro expensarum oneribus levius sup-
 porandis elemosinas, & oblationes eis largien-
 das recipere, illisque pro Religiosis eorum neces-
 sitatibus utis nec non quæcunque male oblata in-
 incerta illarum partium, si ij quibus solutio earum,
 & restitutio fieri deberet ignotetur, vel inveniri
 non possint, in pios usus, & pauperum sustentationem
 earundem partium, eorum a bitrio erogare. 18.

Insuper ut ij ex dictis Religiosis ad partes præ-
 dictas profecturis, quive in dictis partibus ad ha-
 bitum, & professionem ejusdem Ordinis recipi-
 tur factis Ordinibus non initiati, à quibuscuque
 Catholicis Patriarchis, Archiepiscopis, & Epif-
 copis gratiam & communionem Apostolicæ Sedis
 habentibus ad omnes etiam factos, & Presby-
 teratus Ordines, etiam extra tempora à Jure statuta,
 & non servatis interstis ijs, & abique interstis dis-
 pensarijs, quatenus ibi locorum Ordinarij, seu Epif-
 copi non sint, cum testimonio tamen de vita, mori-
 bus, & idoneitate illius, qui in illis partibus co-
 rum Superior pro tempore fuerit, promoveti, &
 promoti in illis, etiam in altaris ministerio mini-
 strare liberè & licitè valeant. Ad hæc omnes præ-
 dictos Religiosos ejusdem Congregationis ves-
 stræ, ac domos, Conventus, monasteria, & loca
 quæcunque, quæ in illis partibus pro tempore ha-
 bueritis, ab omnium & singularum quorumcun-
 que Prælatorum, & personarum Ecclesiasticarum
 Jurisdictione, potestate, superioritate, & aucto-
 ritate, sicut in cæteris locis istis profus eximimus,
 & liberamus. Decernentes illos omnes & singu-
 los tibi filii Commisariæ generalis, & Definitorio
 Congregationis Italiæ tantummodo, tam in spiri-
 tualibus, quam temporalibus subiacere, illosque
 super præmissis à quoquam, quavis auctore fun-
 gente, molestari, perturbari, inquietari, vel impedi-
 ri nullatenus posse, nec etiam cuiquam dictæ Con-
 gregationis Italiæ Religioso licere, ad præfata so-
 ca sine tua Filii Commisariæ, aut Præpositi gene-
 ralis, pro tempore futuri specialia licentia accedere,
 & secus facientes apostolice noam eo ipso incur-
 19. rere:

tere: presentes quoque litteras sub quibusvis similitum, vel dissimilitum gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus, etiam per litteras die Canæ Domini legi solitas faciendas minimè comprehendendi, nisi de illis specialis, specifica, & ad verbum expressa mentio fiat. Sicque per quosconque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causatum Palatii Apostolici Auditores judicari, & diffiniri debere. Irritum quoque, & inane quicquid fecerit super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contrigerit attentari. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibusconque.

Volamus autem, & in virtute Sanctæ obediendiæ, ac sub excommunicationis majoris læsententiæ pena, eo ipso per contra facientes incurrenda, à qua, non nisi à nobis & Romanis Pontificibus Successoribus nostris, præterquam in articulo mortis constitutus quicquam absolvi possit, districte præcipiendo mandamus, ut præmissa omnia dicti Religiosi gratis & absque ulla prorsus impensa, omnino impendant & impartiantur, neque ab illis aliquid hac de causa petere vel exigere, vel sponte oblatum accipere præsumant, sub eisdem præcepto, & excommunicationis pena, ipso facto incurrenda, nobisque pariter reservata, ne quis non Superior illorum, prædictos Religiosos retardare, molestare, inquietare, aut quoquo modo directè, vel indirectè quominus præfata ministeria exequantur impedire audeant districte inhibemus.

Et quia difficile foret presentes nostras litteras ad singula loca, ubi opus fuerit, deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus, ut eorum transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo vestræ Congregationis, aut alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in Judicio, & extra habeatur, quæ eisdem presentibus originalibus litteris haberetur, si forent exhibitæ vel ostense. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris die xiiij. Julij M. DC. IV. Pontificatus nostri Anno decimo tertio. M. Vestrius Barbianus.

Sequitur collectio brevis privilegiorum, à sede Apostolica concessa Religiosis in propaganda fide laborantibus ordine Alphabetico digesta.

Preambula quadam notationes pro usu, & praxi predictorum privilegiorum.

PRius quædam dubia præcipua absolvam, ac quædam observanda in praxi præmittam, postea brevem privilegiorum seriem, alphabetico ordine, digestam, aliquibus explicatam appendicibus tradam. Sed ne alicui de veritate Bullarum à quibus privilegia omnia depromptimus, contingat dubitare, Pontificum diplomata suis numeris distincta hic scripta inveniuntur.

Primo igitur dubium occurrit, An præfatis privilegijs sint à Tridentina Synodo derogatum? nam in ea omnia privilegia, quæ decretis ejusdem Concilij contrariantur, expressè abrogata sunt, ut patet ex *c. ult. sess. 25. de reformat. & PIUS III.* omnia privilegia Conc. Trid. adversantia penitus annullavit, & licet PIUS V. omnia Regularium privilegia confirmaverit, ac innovaverit; postea vero Greg. XIII. præfata PI V. Bullam revoca-

vit ac solum eas gratias, & privil. regularibus concessit, quæ sunt in usu, & sacri Conc. Trid. decretis non contradicunt.

Pro hujus dubij resolutione, primo possemus dicere, non esse Concilij mentem, privilegia specialia Regularibus, in conversione infidelium laborantibus concessa abrogare: nam decretum generaliter loquens, non rectè extenditur ad casus speciales, quos Legislator præsumitur non comprehendisse: præcipuè, quia abrogatio, aut privilegiorum limitatio, à sacro Conc. facta fuit, vel in Episcoporum, vel in Patrum favorum, ne eorum jurisdictio in aliquo læderetur: at in ter. is infidelium, ubi nec Episcopi sunt, nec Patres, nulli interrogatur injuria: quare in hoc casu magnam cum probabilitate sustineti posset, privilegia Regularibus concessa, in suo robore permansisse. At quicquid sit de hac sententia, illud constans est apud Authores, omnia privilegia ante Conc. Trid. Regularibus concessa, in foro conscientie valere. Ita docent Fr. Emmanuel Rodriguez, *Tom. 1. quæst. regul. art. 9. q. 8. P. Enriquez 1. Tom. 1. 7. c. 24. P. Sorbus in Compend. privil. verb. Absolutio. P. Sa, verbo Gratia, & communiter alij Juniores.* In foro autem conscientie valere, idem est, ac posse uti nunc illis privilegijs concessis, in salutem animarum, ita ut valeant coram DEO, & non coram Ecclesia, ut qui absolvetur extra Confessionem virtute privilegiorum hæreticum, aut excommunicatum, ille venè quoad DEUM maneret absolutus, licet in foro exteriori posset ab Ecclesia puniri, ita explicat Covar. in *Cap. Alma Mater, par. 1. n. 6. in 1. part.*

Quod vero privilegia omnia in foro interiori salva consistant, ex eo manifestè colligunt præfati Authores, quia PIUS V. vivæ vocis oraculo Fratrib. Minoribus concessit uti & gaudere omnibus Indulgentijs, gratijs, & privilegijs à Summis Pontificibus concessis, & quoad illa, quæ sunt restituta, seu derogata per Conc. Trid. etiam uti illis posse in foro conscientie tantum. Neque ista concessio fuit revocata per Bullam GREG. XIII. solam enim revocavit ea, quæ Regularibus PIUS V. concesserat in foro exteriori, ut jurgia vitarentur, & conventiones, quæ ex talibus concessionibus inter Ecclesiasticos erant oræ: & sic non revocavit ea, quæ vivæ vocis oraculo, & tantum in foro interiori fuerunt concessa.

Nec solum in foro interiori privilegia Regularibus concessa in suo robore permanere, sed & in exteriori docuit Pater Enriquez, *Tom. 1. Summa moral. lib. 7. c. 24. in fine*, quia, ut ipse ait, revocatio facta à Gregorio XIII. non fuit promulgata, neque usu recepta, pro qua sententia adducit Navarum in *editione anni 84. c. 27. in fine*, quam ego videri non potui, imo videtur colligi contrarium ex Navarrio in *suo Enchirid.* ubi ait, quod renorem Constitit: *Greg. xiiij.* ponit in fine, si publicetur: quare cum ipse ponat dictam Constitutionem, colligi aperte videtur fuisse juridicè promulgatam.

Illud tamen certum existimo, quod ceteri Trid. *sess. 25. de reformat. Regular. c. 22.* revocet omnia Mendicantium privilegia Canonibus aut Decretis à se editis contraria, intelligendum esse de illis privilegijs, quæ repugnant decretis in illa *Sessio* circa Regularium reformationem promulgatis: cætera vero privilegia minimè, neque in interiori, neque in exteriori foro esse sublata: ita expresse docuit Navar. *c. 27. num. 190.* Credimus inquit, quod per prædictum *c. finale* de Regularibus, (nempe prædictum *c. 22. Conc. Trid.*) solum tolli eis privilegia contraria juribus communibus, quæ capi-

Legendus de hoc dubio nobis noster Andreas à Matre Dei Tom. 4. curs. Theologia moral. Tract. de privilegijs Regular. cap. 1. punct. 8. & qui ante illum, & decretum Alexandri VII. anni 1666. Scripturunt è nostro. Antonius à Spiritu S. in *Directorio Regular. Tract. 1. disp. 1. n. 118.* & Petrus ab Angelis in *speculo privileg. Regular. disp. 7. sect. 3.*

tibus præcedentibus ejusdem tit. (scilicet *sessio* 25 de *reformat. Regularium*) jubentur servari. Eandem Navar. sententiam ipso tamen non citato, late profequitur Emmanuel Rodriguez *Tom. 1. quæst. regul. q. 8. art. 6. & 7. & Pater Sa in Summa*, verbo *Gratia*. Quare tantum illa privilegia sunt abrogata, quæ decretis illius *sessio* contrariantur: & similiter quæcunque alia, quæ in proprijs locis à Sacra Tridentina Synodo revocantur. Loca autem, ubi expressè privilegia Ordinum à Conc. Trid. derogantur, adducit Emanuel Rodriguez *dicto art. 7.* quæ à nobis hic brevitate gratia non recensentur, & quia in proprijs locis notabimus, quæ Concilij decreta sint observanda, privilegia quibuscunque non obstantibus.

Quomodo hoc intelligendum tradit profatus Andreas *loc. cit. cap. 2. de privileg. puncti. 2.*

Illud etiam se offert notandum, ex mente omnium fermè Doctotum scribentium de privilegijs Ordinibus Mendicantibus communicatis, nunquam per non usum amitti. Deinde antequam collectionem, sive compendium omnium privilegiorum ministri Missionum concessorum aggrediamur, illud prius restat considerandum, hæc privilegia, prout eorum serie, & contextu patet, à Summis Pontificibus fuisse Fratibus concessa pro terris Infidelium, Hæreticorum, aut Schismaticorum, quæ Sedis Apostolicæ magisterio, & obedientia non subdantur, in quibus, vel non sunt Episcopi, vel si Episcopi, aut Patriarchæ, reperiantur, non tamen habent communicationem cum Ecclesia Catholica, in his igitur Infidelium, Hæreticorum, aut Schismaticorum Provincijs, omnibus præfatis privilegijs uti licetè possunt Religiosi. In terris vero Infidelium, aut Schismaticorum, ubi sunt Episcopi Catholici, aliquibus ex præfatis privilegijs tuta conscientia gaudere nequeunt.

Dices, quæ sunt privilegia, quibus uti indifferenter liceat in terris Infidelium, & quæ sint à quibus abstinere oporteat in terris, ubi præfati Catholici Episcopi, ut in multis Indiarum Provincijs?

Respondetur ex ipsarum Bullarum contextu colligi, quibus privilegijs utendum sit, & à quibus abstinendum, ubi sunt Episc. Catholici; nam ea, quæ propria sunt Episcopalis dignitatis, (licet auctoritate Summi Pontif. possint simplici Sacerdoti committi,) ut sunt oleum consecrare, Ecclesias profanatas reconciliare, hæc inquam regulariter à Summis Pontif. non conceduntur, ubi sunt Episcopi. Quare in præfatis Bullis cum Religiosis aliqua ex his committuntur, solet frequenter addi: *tibi Episcoporum copia non fuerit*. Licet aliquando soleant etiam Pontifices aliqua ex prædictis absolute concedere Religiosis proficiscensibus in terras Indiarum, maxime si sint valdè remotæ à locis, ubi Episcopi resident, ut sunt calices, & altariola consecrare. Et tunc non est dubium, quin possint hæc, & alia si concedantur exequi in terris, quæ Episcopis subdantur. Alijs vero privilegijs pro Infidelium terris concessis, ut sunt, quæ pertinent ad absolutionem, & dispensationem, & aliquorum Sacramentorum administrationem, cum à Summis Pontificibus sine ulla restrictione concedantur, frui, & uti semper licebit in terris Infidelium, & Hæreticorum, maxime in illis, quæ valdè remotæ sunt à Sede Apostolica.

Ex quo infero privilegia, quæ olim aliquibus Religiosis in Indiam profectis fuere concessa, quando in illis Regionibus à Sede Apostol. Episcopi non erant creati, si sint circa executionem earum rerum, quæ Episcoporum sunt propria, creatis Episcopis fuisse omnino extincta: quia cessat ratio, ob quam fuere concessa, nempe Episco-

porum penuria; ita docuit Emanuel Rodriguez *Tom. 2. q. 99. art. 5.*

Præterea privilegia, quæ Summi Pont. concessere Regularibus circa Infideles noviter conversos, extendi etiam voluerunt ad captivos Christianos in quibuscunque Infidelium Provincijs existentes, ut patet ex initio Bullæ *Innocent. IV. & Sixti IV.* pro Fratibus Prædicatoribus. Imò, & ad omnes Fideles in illis partibus degentes, ut ex ipsis Pontificum verbis manifestè constat, nisi in aliquo casu contrarium exprimat.

Denique expendenda sunt illa verba, tam *Innocent. IV.* quam aliorum Pontificum, scilicet *Fratibus Prædicatoribus in terras infidelium proficiscensibus*, quasi Summi Pontifices venire, eos non solum dum inter Infideles versantur, gratijs, & favoribus à se concessis uti, sed statim, ac hujus ministerij causa ad Infidelium conversionem fuerint profecti: quare itinerantes possent, si necessitas urgeat, præfatis privilegijs uti, ubi Episcopi non essent, vel esset ad illos accessus valde difficilis. Si enim in itinere vel frangeretur altariolum, vel corporalia jam benedicta perderentur, & die festo non esset qui celebraret, quis dubitat virtute privilegiorum posse, & aram, corporalia benedicere, & sic de cæteris?

Denique cum in hac collectione, aliquando ex *Compendio Indico Societatis JESU* aliqua privilegia inferantur, nonnullaque ex illis pro tempore limitato sunt concessa, oporteret, (nisi alias alicui Religioni sine temporis determinatione concederentur) ab ipsis Patribus postulare, an prorogata fuerint; solent enim ipsi, antequam extinguantur, prorogationem à Sede Apostol. obtinere. Deinde cum hæc privilegia Societati regulariter à Pontifice concedantur, dependente à Præposito Generali, ita ut sine ejus licentia, nemo ex Societate utendi eis habeat facultatem, oporteret, ut aliorum Ordinum Religiosi facultatem à suo Generali, vel saltem Provinciali, omnibus prædictis privilegijs utendi, impetrarent. Præterea etsi in ipsis privilegijs concessis Religiosis Societatis, sæpe requiratur, ut à Præposito Generali sint missi: at postea *Greg. XIII.* indulsit omnibus de Societate, qui pro tempore erunt in illis partibus, ut eisdem privilegijs uterentur, etiam à Præposito Generali missi non sint.

ABSOLUTIO.

In terris Infidelium, possunt Religiosi omnium Fidelium ibi degentium confessiones audire, junctaque pœnitentia salvari, eos absolvere ab omnibus peccatis, criminibus, excessibus, delictis quantumcunque enormibus, etiam in Cæna Domini contentis, aut quomodolibet Sedi Apostol. reservatis, sine ulla exceptione, toties quoties, *SIXTUS IV. n. 5. Prædicat. CLEM. VIII. Car. Dis-calceatis n. 12.* ac etiam ab omnibus censuris & pœnis prædicta delicta consequentibus absolvere *SIXTUS IV. n. 6. & Compend. Societ. Indicum verbo Absolutio.*

Secundo quoscunque in illis partibus Schismaticos, vel Hæreticos, etiam Hæresiarchas, non tamen relapsos, facta per eos prius detestatione & abjurazione, in junctisque pœnitentijs salutaribus, in utroque foro ab excommunicatione alijsque Ecclesiasticis censuris, & sententijs absolvet, illosque reconciliare *CLEM. VIII. Carmel. Dis-calceatis.*

Annotatio.

NOta hanc concessionem intelligendam esse in illis partibus, ubi non sunt Episcopi, neque Inquisitores hereticæ pravitatis, id enim colligitur, ex serie bullarum. Pro illis vero Regionibus remotissimis, ubi Judices fidei sunt deputati, Fratres Jesuitæ, gaudent simili privilegio in foro conscientiarum. Advertit tamen Collector, quod eo Religiosi non utantur cum his, quos probabiliter sciverint ad Inquisitionis officium esse delatos, nisi forte de hac re cum Inquisitoribus agatur, atque ipsis placeat, ut ipsi hac facultate utantur. Cum igitur etiam, qui delati non fuerint, adhibenda est magna cautio, & circumspexio, ut penitentibus declaretur, nihil eam absolutionem ipsis prodesse in foro exteriori, eoque exhortentur, ut complices, si quos habeant, reveleat, & hæreses abjiciat, nec in locis in quibus Sanctæ Inquisitionis officium residet, hac facultate utantur, nisi cum solis Neophyis, & ea moderatione, ut Inquisitores in illa ratione offendantur. Quin potius sedulam operam navabunt, ut peccatores in eis, quæ in foro exteriori revelare tenentur, officio suo non desint. Denique notandum est hoc privilegium absolventi ab omnibus casibus referendis, non tolli, cum Romæ publicatur Bulla Cæternæ Domini, ut docet P. Emmanuel *Tom. 1. q. 20. art. 9.*

ALTARE.

Celebrare in altari portatili, sive viatico concesserunt multi Pontifices Religiosis, non solum pro conversione Infidelium laborantibus, sed etiam alijs inter Catholicos conversantibus. Et quamvis dubitari posset, an hæc gratia sublata esset per Concil. Trident. ut nullus dubitationi locus relinqueretur, post Trident. Societati JESU concessit GREGOR. XIII. cum derogatione expressa Concil. Trident. ut refert Pater Enriquez *1. Tom. libr. 9. cap. 27. in gloss. litt. S.* Novissime vero Fratribus Carmelitis Dicalc. in terras infidelium proficiscentibus concessit CLEM. VIII. *ubi supra num. 7.*

Annotatio.

EX privilegio ADRIANI VI. teste P. Emanuele *Tom. 1. q. 28. art. 2.* possunt Provinciales Indiarum, & Fratres habentes ab ipsis speciem ad hoc facultatem, consecrare altaria, etiam pro usu alieno, in casu necessitatis, Episcopis in Provincia non existentibus.

APOSTATÆ.

IN terris Infidelium, Apostatas à Regularibus Ordinibus commorantes, possunt Religiosi imposta illis salutari penitentia, ab apostasia nota, & excommunicationis, aliisque censuris, & pœnis absolvere: illisque, ut reassumpto habitu sui Ordinis, extra monasterium per certum decentem terminum, donec ad suam monasteria redeant, manere possint, concedere. Et cum eis, si Sacerdotes fuerint, super irregularitate forte commissorum occasione contracta, dispensare, ita ut Missas, & alia divina officia celebrare, & Ecclesiastica Sacramenta ministrare valeant: dummodo scandalum non adfir, & utilitas animarum illarum par-

tium, id postulare, ita CLEM. VIII. Carmelitis Excalc. *num. 16.* & INNOCENT. IV. Prædicatoribus *num. 11.*

BAPTISMVS.

DE Sacramenti Baptismi administratione, vide *infra*, verbo, *Sacramenta*. Religiosis Societat. in India degenibus PIUS V. ad decennium, quod postea GREGOR. XIII. extendit ad aliud decennium, concessit, ut possent baptizare extra Ecclesias, & sine consuetis cæremonijs, quando ipsi judicantur id ad majorem DEI gloriam, & obsequium expedire, propter paucitatem operatorum, & incommoditates, quæ se offerant, *Comp. Societ. Indic.*

BENEDICERE.

Indumenta, paramenta, vestes Sacerdotales, & corporalia, tam pro ipsorum, quam pro aliorum Sacerdotum, in illis partibus existentium, usu (ex concessione CLEM. VIII. *num. 9.* Carmelitis facta) possunt Religiosi benedicere. Similem concessionem plures alij Pontifices alij Ordinibus, ex eorum privilegijs fecisse constat. Ubi vero Episcopus Catholicus non adest, possunt etiam Calices, & altaria consecrare, Cæmeteria benedicere, & profanatas Ecclesias reconciliare, INNOC. IV. Fratribus Prædic. *num. 21.* INNOC. VI. etiam ut *supra*. *Compendium Societ. Indicum* verbo *Benedictio*: & novissimè PAULUS V. viva vocis oraculo, concessit Excalceatus Carmelitis in Persiam profectis, dum ab Episcopo Catholico per duas diœtas distarent.

Annotatio.

Primo nota, in consecratione utendum esse oleo ab Episcopis consecrato. Deinde sciendum, quod non solum in terris Infidelium, quæ Magisterio Ecclesiæ non subiciuntur, possunt Fratres ornamenta Ecclesiastica, & corporalia benedicere, calices & altaria consecrare, sed etiam in terris Fidelium, in illis scilicet, quæ remotissimæ sunt à Sede Apostolica, ut in novo Indiarum orbe, cum sequentibus limitationibus. Prima, Possunt benedicere corporalia, cæteraque paramenta divino cultui deputata, pro usu facultatum, si distent ab Episcopis, vel eorum Officialibus per duas diœtas, ita P. Veracruz in *Compendio* manuscripto, (quem citat, & sequitur Pater Emmanuel *1. Tomo quest. Regular. quest. 19. artic. 2.*) Ex privilegio (inquit) *Adriani VI.* possunt Provinciales Indiarum Ordinum Mendicantium, & fratres eorum habentes auctoritatem omnimodam dicti privilegij, benedicere omnia prædicta, etiam pro usu alieno, si distent ab Episcopis, vel eorum Officialibus per duas diœtas, cautela iusta interveniente, pro bono Indorum, pura quia deferenda sunt ornamenta ad Episcopum distantem 20. leucis. Provinciales vero in casu necessitatis, possunt omnia prædicta benedicere, tam pro usu proprio, quam pro alieno, sive sint intra, sive extra prædictas diœtas, Episcopi tamen in Provincia non existentibus. Ita ut si Episcopus in aliena esset Provincia, quamvis non distaret una diœta, possint id præstare: ita Pater Veracruz citatus.

Circa

Circa consecrationem vero Calicis, etiam requiritur, ut episcopi non sint in sua Provincia: hoc enim (ait prædictus Pater) *Leo X.* & postea *Adrian. VI.* anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo secundo concessit de novo privilegium Provincialibus, & quod possint communicare suis Fratribus auctoritatem suam. Et adverte, quod potestas, quæ datur per privilegium *Leonis decimi*, non habet tantas limitationes, sicut privilegium *Adriani sexti*. Privilegium enim *Leonis X.* solum petit, quod Episcopi non sint in provincia, ad hoc, ut prædicta possint benedicere. Et sic Sede vacante, dicitur, quod Episcopi non sint in provincia. Adverte etiam cum dicto Patre, quod hæc supradicta omnia possunt facere Fratres, & benedicere, si eis Provinciales communicent, scilicet dicendo: Auctoritate Apostolica committo tibi auctoritatem brevis *Adriani sexti* omnimodam super has, & has personas, sicut tibi conceditur. Nec non communico tibi Breve *Leonis decimi*, & alia privilegia Fratribus Indiarum concessa, & concedenda, hæctenus Pater Emanuel Rodriguez. Hoc privilegium *Adriani G.* habetur Hispani authenticum in Monasterio beati Francisci, teste Patre Enriquez *1. Tomo sua summa libr. 9. cap. 27. in gloss. lit. H. 37.*

Quibus concordat compendium *Indicum Jesuitarum*, verbo *benedictio*. Possunt, inquit, bi, qui mittuntur à Præposito Generali in loca remotissima, in quibus non potest adiri Sedes Apostolica, vestes Sacerdotales, pallas, corporalia, calices, altaria, & cæmeteria, si Episcopus, qui ea faciat, Catholicus ibi non adfit, in eis partibus benedicere. Denique nota, Regulares in terris infidelium commorantes, tam in Baptismate, quam in alijs ministerijs, in quibus opus est oleo sancto, uti posse oleo antiquo, si facta diligentia illud ejusdem anni haberi non poterit. *Clem. VIII. Carmel. Discal. num. 10.* quæ est amplissima concessio.

CONFIRMATIONIS SACRAMENTUM.

INNOCENTIUS VI. Prædicatoribus, **JOANNES XXII.** & **LEO X.** Minoribus, in terras remotissimas à Sede Apostolica, ac Episcoporum magisterio carentes profectis, concesserunt administrare sacramentum Confirmationis noviter conversis, & **ADRIANUS VI.** concessit de novo privilegium **LEONIS X.** Provincialibus tam circa consecrationem Calicis, ut dixi supra, quam circa Confirmationis Sacramentum, cum eisdem limitationibus, de quibus nuper mentionem fecimus, ut idem Author *quasi. Regul.* loco ut supra refert.

Annotatio.

DE hac concessione simplici Sacerdoti, circa administrationem Sacramenti Confirmationis, à summo Pontif. facta, licet olim ab aliquibus Authoribus fuerit dubitarum; an simplici sacerdoti à Papa committi possit, tamen hodie non licet dubitare, cum à pluribus Pontificibus fuerit concessum, ut constat ex præfatis privilegijs, & de alijs, de quibus Doctores scribentes de Sacramento Confirmationis. Hac tamen concessione, uti non licet, quia cum privilegium sit valde exorbitans à Jure communi, non videtur extendendum ultra personas, quibus expressè fuit concessum, Præterea non legitimus Patres Jesuitas, qui in Japo-

nis insulis plurimos ad fidem perduxerunt, usos fuisse hujusmodi privilegio; nec alios quoscunque Religiosos; etiam si Regiones fuerint remotissimæ, & Episcopo multis annis caruerint.

COMMUNICARE CUM INFIDELIBUS AUT EXCOMMUNICATIS.

Possunt Religiosi in terris Infidelium, Hæreticorum, & Schismaticorum cum excommunicatis quibuscunque tuta conscientia conversari, ac verbo, officio, & cibo communicare. *Clem. VIII. Carmelitis Excalceatis, num. 1.* & alij etiam Pontifices Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus: possunt etiam Missas celebrare, etiam si illi præfentes adsint in Ecclesijs, quando necessitas urget, & periculum est majoris scandali. *Compend. Societ. Ind. verbo, Communicare.*

Annotatio.

DE hac materia supra, latius diximus. Illud tamen hic obiter adverte, illud verbum, In officio communicare à *Clemente VIII.* expressum, denotare etiam sine necessitate, posse nos Infidelium, Hæreticorum, aut Schismaticorum ritibus, vel officijs divinis interesse, sine ullo scrupulo, & ipsos similiter præfentes esse, dum à nobis divina celebrantur Officia, dum tamen pusillorum scandalum non sequatur.

CONSERVATORES.

Conceditur Superioribus Societatis, seu eorum Conservatoribus in eisdem partibus extra Europam, ut ad omne calumnie genus obstruendum, & pro temporum, causatum, occasionum necessitate occurrente, quascunque centurarum, & pœnarum declarationes possint facere, pro conservatione & causa privilegiorum, & Jurium, rerum & personarum ipsius Societatis tantum. Item ut contra tales effugientes, appellatione postposita, procedere seu mandare liberè & licitè valeant. Ex *Compendio Indico Societatis*. Ex eodem Compendio in omnibus causis, personis Jura, seu privilegia Societatis concernentibus, in Regionibus tantum extra Europam occurrentibus, loco earum personarum, quæ juxta commune compendium, in conservatores assumi possunt, indulgetur Præposito Generali, ut assumere ad id minus valeat, quovis idoneos, & probos viros seculares, clericali charactere insignitos, non tamen conjugatos. Hac uti possunt Provinciales, & ij, quibus ipsi eam commiserint.

CONFESSARIJ.

Omnes Religiosi in terras Infidelium, aut Hæreticorum à suis prælatis ac Superioribus missi, possunt noviter conversis, ac Christianis ibi degentibus Sacramentum Confessionis administrare, ita *Innoc. III.* Prædic. *Clemens VIII.* Carmel. in terris vero, ubi sunt Episcopi Catholici, Confessarij semel approbati à Generali, vel ab aliquo Episcopo ad Confessiones audiendas, possunt in utraque India omnibusque Regionibus, & insulis

In solis transmarinis, ad quas Hispani, & Lusitani penetrant, Confessiones audire nec tenentur ultorem licentiam, & approbationem ab alijs Episcopis petere, seu alias habere. *Greg. XIII. ad decennium*; quam concessionem idem postea ad duo decennia extendit. *Compend. Indic. Societ.*

DISPENSARE.

IN partibus, & Regionibus Infidelium, sive Hæreticorum qui Ecclesie Catholice non obtemperant, Religiosis dispensandi facultatem in omni irregularitate, in qua possunt Legati à latere dispensare concessit *Innoc. IV. nu. 10. & Joannes XXII. Fratibus Minoribus. Ac idem Innoc. concessit eandem facultatem dispensandi, cum Clericis de se à natalium patientibus. (dammodo de adulterio, de incestu, aut de Regularibus non fuerint procreati.)*

2. *Sixtus V. & Pius II. ut supra n. 2. in omni censura, & irregularitate facultatem Fratibus Prædicatoribus præbuerunt dispensandi, excepta ea, quæ à bigamia descendit.*

3. *Clem. VIII. num. 17. Patribus Carmelitis Discale. in terris Infidelium, aut Hæreticorum existentibus, concessit auctoritatem dispensandi in omni voto, etiam castitatis, & Religionis, si necessitas, aut utilitas conversionis animarum in illis partibus existentium exegerit, & hæc est amplissima concessio, de qua infra.*

4. Possunt præterea Religiosi in terris Saracenum, Paganorum, aliorumque Infidelium, & in alijs Provincijs remotissimis, in quibus non potest adiri sedes Apostolica, dispensare cum ijs, qui ab infidelitate convertuntur tantum, & in locis remotissimis, si prius in gradibus non licitis, (legitamen divina non prohibitis) matrimonia contraxerint, ut in iisdem manere possint. Ita *Innoc. IV. nu. 17. & Joannes XXII. Minoribus.*

5. Possunt Presbyteri Societatis, à Proposito Generali per se, vel alios, ad id electi, auctoritate Apostolica, (gratis tamen) dispensare cum Neophytis, in quibusvis Orientis, Brasiliæ, Perù, novæ Hispaniæ, & alijs Ultramarinis Regionibus, in talisque Oceani maris, ac Occidentalibus partibus degentibus, in quibuscunque jure divino non prohibitis consanguinitatis, vel affinitatis gradibus, aut alias conjunctis, aut ad se actinentibus, ut impedimentis ejusmodi non obstantibus, matrimonium inter se contrahere, & solemnizare; (secus si jam etiam scienter contraxerint) & denuo contrahere valeant, in partibus tamen, ubi locorum Ordinarj de facili adiri possunt, in foro conscientie tantum, sed perpetuo. Ordinarj vero ipsi ibidem in utroque foro, sed tantum ad viginti annos à data præsentium computandos, de consilio tamen, & assensu dictorum Societatis Presbyterorum, tanquam adjutorum, & assessorum suorum, ubi eorum copia commodè haberi possit: in reliquis autem Provincijs Ordinariorum præsentia destitutis, vel ab eis non minus ducentis millibus passuum remotis, iidem Presbyteri per se in utroque foro possunt in prædictis dispensare. Possunt etiam prædicti Sacerdotes in eisdem locis denunciationses, & alias extrinsecas solemnitates, ac ceremonias, cum id expedire, aut necesse esse visum fuerit, omittere, prolemque susceptam, aut suscipiendam legitimam declarare. *Compend. Societ. Indic.*

6. Sanctiss. D. N. PAUL. V. Patribus Carmelitis Discaleatis in Persiam profectis, vivæ vocis oraculo concessit, ut cum his, qui in illis Regijs con-

verterentur, vel etiam cum jam convertis, in omnibus gradibus, præter primum consanguinitatis, vel affinitatis, ac per lineam rectam inter ascendentes, & descendentes, possent dispensare.

Annotatio.

CIRCA irregularitatis dispensationem collige in omnibus irregularitatibus, ex quacunque causa provenientes, posse Religiosos in Provincijs remotissimis Infidelium, à quibus non potest adiri Sedes Apostolica, dispensare, excepta ea, quæ à bigamia processit. Nec mitum in illis partibus, concedi facultatem dispensandi in irregularitate proveniente ex homicidio voluntario, maxime quando id utilitas animarum, fideique propagationis commune bonum exegerit: cum *Paulus III. Superioribus Ordinis Præmonstratensis, respectu suorum subditorum idem concessit, ut videre est apud P. Emmanuel Rodriguez Tom. 2. q. 105. art. 1.*

Circa dispensationem vero in gradibus prohibitis matrimonij, notandum est, aliud esse dispensare, sive licentiam præbere, ut qui matrimonium in infidelitate, in gradibus prohibitis contraxerit, maneat ad fidem conversi eodem conjuncti matrimonio, de quo dicemus *infra* verbo *matrimonium*; aliud vero dispensare cum Neophytis, hoc est, noviter convertis, ut contrahant in gradibus prohibitis: & utrumque concessum est Religiosis, primum sine limitatione; secundum vero cum limitationibus prædictis.

ECCLESIA.

IN illis partibus possunt Religiosi fundate monasteria, & Ecclesias profanas reconciliare, & de novo fundatis Rectores idoneos providere, *INNOC. IV. Prædicat. num. 13. & CLEMENS VIII. Carmelitis Discale. num. 4.*

HORÆ CANONICÆ.

PATRES Societatis, Concionatores, Lectores, Confessarij, & Superiores, qui sunt, aut erunt in Provincijs Indiæ, & Brasiliæ, possunt toto anni tempore, ante horam cænæ ordinariam, etiam cum per aliquot integras horas ante solis occasum cænari solet, dicere matutinum sequentis diei. Habetur in *Compendio Societatis.*

CIRCA JEJUNIUM,
& alia pro Indis.

Possunt Religiosi in foro conscientie, dispensare in India cum novis, & antiquis Christianis, in Jejunijs ab Ecclesia statutis, propter gravissimum æstam, & cibos debilioris nutrimenti, & quia homines illi navigationibus, & bellis gerendis sunt diditi. *Pius V. ad decennium, quam extendit Greg. ad aliud decennium, Compend. Societ. Ind.* Concessit præterea *Paulus III. ut refert Pater Emmanuel Rodriguez, tom. 2. quest. Regul. q. 99. art. 5.* ut Indi solum tenerentur ad jejunandum omnibus sextis ferijs quadragesimæ, & vigilijs Resurrectionis, & Natalis Christi, propter eorum novam ad fidem conversionem, & ipsius generis infinitatem; imo jejunium repugnans sanitati, vel non bene quadrans officio, vel exercitio alicujus eorum, non est censendum illis ab Ecclesia præceptum. Hæc *Paulus III.*

Ex

Ex hac concessione habes, unde possis, quam plures Indos excusare ab obligatione jejunandi, cum ipsi sibi quotidie bajulent ligna, & alia multa hujusmodi faciant, & ipsi Indi molant sibi panem, aquam humeris portant, & si addas eorum insufficientem pro uno prandio refectionem ciborum, eos excusabis.

Concessit etiam idem *Paulus III.* quod dicti Indi solum teneantur ab operibus servilibus cessare omnibus diebus Dominicis, Nativitatis, Circumcisionis, Epiphaniæ, Resurrectionis, Ascensionis, Corporis Christi, Pentecostes, nec non Nativitatis *B. MARIE*, Annunciationis, Purificationis, Assumptionis, & beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, cæteri vero dies ex dictis causis indulgentur eis.

Has concessiones concesserunt prædicti Summi Pontifices novi orbis incolis, quæ omnes, ut affirmat *Veracruz*, habentur in authenticis Bullis, quibus omnibus gaudent Religiosi in novo orbe, ob communicationem gratiarum omnium factam ab eodem *Paulo III.* ut testatur *Cardinalis Burgensis* in expressa concessione.

INDULGENTIA.

POSSUNT Patres in tertia Infidelium Indulgentias Fidelibus concedere, ita *Innocentius IV.* Patribus Prædicatoribus *num. 2.* Et specialiter possunt Patres confessorij partium illarum in mortis articulo, indulgentiam plenariam concedere, *Sixtus IV.* Prædicator.

Omnes Religiosi, qui in qualibet utriusque Indiarum Regione, vel Oceani Insula, aut navigatione eundo, vel redeundo moriuntur, plenariam Indulgentiam consequuntur ad decennium: eandem gratiam ad duo alia decennia prorogavit *Gregorius Pontifex*: ex *Compendio Societatis*. Similiter, qui moriuntur in Florida, nova Hispania, Peru, & alijs Regionibus Indiarum transmarinis ad Regis Catholicæ, & Portugaliæ dominationem, in mortis articulo, indulgentia plenaria concessa est. *Pius V.* indultus Religiosis, qui ad Indiarum conversionem proficiscuntur, quod in die quo se mari commiserint, & die in quo pervenerint, vel in itinere deceferint, indulgentiam consequantur in forma Jubilei.

Annotatio.

Dubitari merito potest, quæ Indulgentiæ sint illæ, quæ à Patribus possunt concedi, an plenariæ, an vero quadraginta dierum, quales solent ab Episcopis concedi: dubitationem vero auget, quod *Pius V.* in Bulla, quæ incipit, *Etsi Dominici gregis*, anno Domini 1566. edita, potestatem concedendi Indulgentias abrogaverit.

Respondendo tamen, Indulgentias possunt dare non solum Papa, sed etiam Episcopi, Abbates, ac alij Vicegerentes, per ejus commissionem ac præscriptionem: & sic *Urbanus V.* ut habetur in *Compendio privilegiorum Ordinis Mendicantium*, verbo *Indulgentia*, concessit, ut Generales, & Provinciales Ordinis Minorum, possent communicare Indulgentias, ac alia bona spiritalia, benefactoribus Ordinis: nec non Patres Prædicatorum indulgentias ex commissione Pontificis suis auditoribus, & Confessorij penitentibus concedere solent. Quare non est mirum summum Pontificem commisisse Religiosis in Regionibus longinquis, ac inter Infideles convertentibus indulgentias plenarias concedere. Nec obstat *Pius V.* Constitutio, nam, ut opinor, è do-

cet Pater Sorbus in *Compendio privilegiorum*, verbo *Indulgentia*, quod ad *faculares*, in ea tantum revocantur indulgentiæ continentibus facultatem quaerendi, & pro quibus porrigendæ erant manus adjurantes.

Adhuc tamen non audeo affirmare, prædictam generalem concessionem dandi indulgentias extendendam esse usque ad plenarias, & ita tutius, ea non uterit.

INDULGENTIÆ PRO SÆCULARIBUS novi orbis.

PRÆTEREA sunt aliquæ alia indulgentiæ concessæ sæcularibus in illis partibus degentibus, quæ omnes referuntur in *Compendio Indico Societatis*.

In primis, ut quoties ij, qui verè penitentes, & confessi, sive si summo constitutus à jure temporibus confitendi propositum habentes, aliquem ex infidelitate seu idololatria, ad veri DEI cognitionem reduxerint, toties plenariam indulgentiam, & plenarium jubileum consequantur: injuncta aliqua per confessorios salutari penitentia, super quo illorum conscientia onerantur; quicunque confessi & contriti rectam partem Rosarij, aut unam Coronam pro ijs, qui in utriusque Indiarum navigationibus, aut expeditionibus contra Infideles, & alijs quibuscunque Fidelibus, qui in hujusmodi navigationibus in charitate decedunt, recitaverint; quoties id egerint, toties per modum suffragij unam ex dictis animabus à penis purgatorij liberabunt: dummodo peccata defunctos non iterit, quo minus tempore periculi mortis peccata sua confiterentur.

Qui in quacunque utriusque Indiarum Regione, ob fidei defensionem, & propagationem, aut alio bello arma assumunt; in singulis hujusmodi expeditionibus, tam navalibus, quam terrestribus, dummodo peccata sua confiterentur, & (si illegitimi è impediri fuerint) Sacramentum Eucharistiæ sumant, plenariam indulgentiam consequuntur.

Omnes Christi Fideles utriusque Indiarum, & transmarinarum limitum, qui processibus iuxta Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ritum faciendis, ac supplicationibus Indorum, vel Æthiopum, seu quorumvis aliorum Neophytorum, vel aliorum Christianorum intereunt, & eas associabunt, Christianamque doctrinam cum eis recitabunt, vel privatim docebunt, quoties id fecerint, decem annos, & eisdem quadragenas Indulgentiarum consequuntur.

MATRIMONIUM.

Religiosi possunt licentiam præbere, ut Infideles post conversionem maneani in eodem matrimonio conjuncti, quo erant ligati ante conversionem, dummodo non sit in gradibus jure divino prohibitis, v. de *supra* verbo *dispensare*. Habent præterea auctoritatem in partibus Infidelium de causis matrimonialibus legitime cognoscere. *Innocentius IV.* Præd. & *Joan. XXII.* Minoribus.

In Angolia, Æthiopia, Brasilia, & alijs Indiarum Regionibus possunt eisdem locorum Ordinarij, Parochi, & Presbyteri Societatis, ad confessiones audiendas, ab eisdem Societatis Superioribus approbati, & ad dictas Regionibus pro tempore missi, vel in illis admissi (& ex consequenti alij Regulares, qui eorum privilegia communicant), dispensare, cum quibuscunque utriusque sexus Fidelibus,

delibus, incolis dictarum Regionum, & servis ad fidem conversis, qui ante susceptum Baptisma, matrimonium contraxerant, ut eorum quilibet, etiam superstiti et conjugis infideli, & ejus consensu minimè requisito, aut responso non expectato, matrimonia cum quovis, fideli alias tamen, rite contrahere, & in facie Ecclesie solemnizare, & in eis postea carnali copula consummata, quoad vixerint remanere, licite valeant, dummodo constet etiam summaliter, & extrajudicialiter conjugem, ut præfertur, absentem moneri legitime non posse, ad monitumve intra tempus in eadem monitione præfixum, suam voluntatem non indicasse, ex *Compend. Indis. Societ.*

Annotatio.

QUI sint gradus lege divina prohibiti, quæstio est non parum difficilis apud Auctores. P. Sanchez lib. 7. *Tomo de Matrimonio disput. 52. n. 10.* censet probabiliter in nullo gradu linea transversalis, etiam consanguinitatis, inter fratres, & sorores esse prohibitum jure divino Matrimonium, pro qua sententia quam plures adducit auctores, & ex consequenti n. 12. (inquit) secundum hanc sententiam, quæ valde (inquit) probabilis est, Matrimonium inter fratres sola lege Ecclesiastica irritari, ac proinde postea ad fidem conversos, separandos non esse, imò & sanum esse consilium, si ad fidem conversi ægè ferrent separationem, sequi hanc sententiam, & hanc jure ipso attentio: quare in hac parte nullo opus est privilegio ad dispensandum secundum hanc sententiam.

Ipsè verò Author contrariam sententiam probabiliorè censet, illique adheret, scilicet, tale matrimonium jure naturæ, ac proinde jure divino esse prohibitum, & Infideles ad fidem conversos separandos esse; repugnat enim naturaliter matrimonio, primus gradus originis, ut cum sorore, noverca, ac multo magis cum matre, & filia, nepote, aut avia. Quamobrem in his gradibus contracta dissolvenda sunt. Ego vero existimo contrariam sententiam probabilè non esse, maxime post decretum Concilij Provincialis Limensis, in quo ex sententia Pauli IV. Pontificis, omnia isthæc matrimonia Infidelium, cum Christiani sunt, irrita fieri decretum est: at verò, quæ lege solum Ecclesiastica prohibita sunt, ut secundo, aut tertio gradu contracta, rata fieri, cum uterque baptizatur, caveatur, in *cap. Gaudemus de divorcijs*: quare extra prædictos gradus, sive in recta, sive in transversa linea, matrimonium ratum haberi debet: Unde Religiosi in hoc non dicantur in rigore dispensare, sed potius rata habere dicta matrimonia, quæ jure divino irrita non sunt.

Præterea oportet advertere, privilegium illud Religiosis concessum, ut tanquam Judices in causis matrimonialibus procedant, primo limitandum esse, pro terris, ubi Episcopi non sunt, ad quos pertinent hujusmodi causæ. Secundo, procedendum est in his causis Matrimonialibus, quales sunt circa divorcia, adulteria, & similia, simpliciter, & de plano, sine tabellione, sine figura, & strepitu judicij: modo tamen pro viribus, & posse antantur de veritate certiores fieri: ut optime advertit Pater Sanchez lib. 13. *disput. 19. nu. 1.* & addit Religiosos illos, quibus Neophytorum ex Indis cura commissæ est à suis Prælati, habentque assensum Episcopi, ad utendum privilegijs sibi concessis, circa Indos, possunt in causis matrimonialibus, tanquam Judices in utroque foro procedere: & quamvis ut Judices procedant, oportere sine Thom. à Jesu Oper. Tom. L

strepitu judicij ferre sententiam, aliaque facere simpliciter, & de plano.

Denique circa facultatem dispensandi Patribus Jesuitis concessam cum illis, qui ad fidem veniunt, ut non expectato conjugis consensu, possint matrimonium cum alijs Fidelibus contrahere, notandum est, quid de jure communi servandum sit, ut sic privilegiorum vis magis innotescat; Praxis de jure servanda breviter exprimitur, in Conc. Limensi 3. (à Sixto V. confirmato) *art. 2. cap. 10.* sequentibus verbis: De ijs, qui jam matrimonio juncti convertuntur ad fidem, conjugè adhuc infideli permanente, in superiori Conc. providè consultum est, ut si Infidelis quidem spem suæ conversionis maturam ostendat, Christianus nullo modo ad alias nuptias transeat: quemadmodum est factis Canonibus definitum, sed conjugis lucum in Christo expectet: si verò differat conversionem suam, neque tamen jam baptizato conjugi perniciosus existat, eum à fide avertendo, aut ad peccatum mortale perturbando, (cæterum id eum fit, sacri Canones eos necessario separandos volunt, & Christiano novi conjugij ineundi potestatem tribuunt) tunc, & expectandum adhuc esse per se mestre tempus, & assidue de sua interim conversione admonendum. Sed quoniam tum periculum recens conversi cavendum est, ne si diu permanerit in ro. infidelis, fidem Christi fortassis amittat, dum vult servare hominibus, tum vero liberati illius consulendum est, ne celebè vivere cogatur, qui forsitan uritur. Ideo decernimus, ut transacto sex mensium spatio res ad Episcopum deferatur, qui bene perspecta causa, Fidei declaret, copiam esse aliud matrimonium ineundi, propter fidei, aut charitatis scandalum, quod patitur. Quod si nullum esse periculum in cohabitatione videri, jubet expectare infidelem: vel etiam consulat cohabitare, si prodesse intelligi, juxta Pauli Apostoli consilium. Neque enim potest omnibus conversis eadem lex præfigi, cum occurrant profecto variæ circumstantiæ, neque sit consilium infidelium eadem ratio. Quare Episcopi prudentia in re dubia, ne graviter erretur, consulenda erit, & juxta *cap. Quanto, de divorcijs*, com casus acciderit, decernendum. Hactenus Conc. Limense.

MISSA.

POSSUNT Religiosi celebrare ante lucem per unam horam, si necessitas postulaverit, & per dimidiam horam post meridiem, *Clem. 8. Carmel. Discalc. n. 8. & Urbani VI.* Patribus Prædicatoribus, sine ulla limitatione. Insuper in locis, in quibus hospitari contingit, vel in locis, in quibus residentiam faciunt, possunt Missam, & cætera divina officia celebrare. *Innoc. IV. Prædic. & Joannes XXII. Minor. vide supra*, verbo *Communicare cum infidelibus*.

Annotatio.

CIRCA horam celebrandi Missam, nota ampliora privilegia esse concessa communi et Mendicantibus: nam in *Compend. Privilegiorum*, (ut refert etiam Azor. *Tomo primo, lib. 10. cap. 25.*) Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium, & non Mendicantium, Collectore Hieronymo à Sorbo Prædicatore Ordinis Capucinatorum, in verbo *Missæ*, post recitata privilegia, circa sacrificium Missæ faciendum loco, tempore, & modo non debito, ponitur annotatio, quæ sic habet:

I i Omnia

Omnia supradicta privilegia dicendi Missam, quoad modum, locum & tempus, sunt jam per Concil. Tridentin. sublata, & præcipue illa *Sixti quarti, Innocent. Octavi, & Leonis X.* quoad tempus, sed celebrari debet secundum Rubricas Missalis novi, juxta Constitutionem 118. *Pij quinti* in Bullario, ibidem tamen subjungit Collector hæc verba: *Gregor. XIII.* anno secundo, concessit Congregationi Sanctæ Justiniæ, ut dum in itinere fuerint constituti, possint Missam celebrare ante Auroram, & post mediam noctem, ut refertur in *Compend. privilegiorum S. Hieronym. folio 50.* Postea subjicit idem Collector: *Pius Quintus* concessit Societati JESU, ut refertur in *Compend. privilegiorum ejusdem Societatis*, in verbo *Missæ, §. 3.* eandem facultatem plenior, ut possint celebrare per horam ante Auroram, & infra horam post meridiem, causa itineris, vel legittimi alicujus impedimenti. Sic ille.

NOVITIUS.

IN illis partibus possunt recipi Novitij, etiam ad habitum, & professionem, non servata forma Constitutionis *Sixti V.* neque *Clem. VIII.* ut ipse concessit Carmelitibus *Discalc. num. 6.*

ORDINES.

POSSUNT Diecepsani promovere Religiosos Societatis in India Orientali extra tempora, & aliquando ante ætatem legitimam; dum modo defectus ætatis requisitæ à Tridentino Concilio, annum non excedat, atque in ordinando videatur, quod ceteræ qualitates suppleant defectum ætatis. Ad duo decennia, hac facultate uti possunt Provinciales, ex *Compendio Indico.* Possunt etiam ordinari à Catholicis Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, *Innocent. III.* Prædicator. & *Clement. VIII.* Carmelitibus *Discalc.* etiam quocunque tempore, & non servatis interstitijs, juxta tamen de causa, ab eorum Prælo examinanda, *Clement. VIII. num. 18.* Et dare licentiam, ut ordinentur illi omnes, de quibus dubitatur, antequam receperint Ordines Sacros, in quibus ministrarunt, non servatis interstitijs.

Possunt Religiosi promovere ad minores Ordines omnes, etiam infideles convertos; *Innoc. IV.* Prædicatoribus, *Johannes XXII.* Minoribus. Hæc tamen privilegia conceduntur pro locis, in quibus non sunt Episcopi Catholici.

PRÆDICARE.

DE licentia Prælatorum Ordinis possunt Religiosi in Infidelium Regionibus quibusconque, etiam Schismaticorum prædicare, *Clementis VIII.* Carmelitibus, *num. 3.* & alij etiam Summi Pontifices.

Presbyteri Societatis, ac perinde Regulares, qui in eorum privilegijs communicant, qui semel ad prædicandum à Præposito Generali, sive ab aliquo Episcopo approbati fuerint, non tenentur ulteriorem licentiam, & approbationem ab alijs Episcopis petere, sed possunt absque illis prædicare, in utraque India, omnibusque Regionibus, & Insulis transmarinis, ad quos Hispani, & Lusitani penetrant, ad tria decennia, ex *Compend. Indico.*

SACRAMENTA MINISTRARE.

CLEMENS VIII. Carmelitibus *Discalceis, Innocentius IV.* & *Sixtus IV.* Prædicatoribus, alijque Pontifices amplissimam facultatem Religiosis in Infidelium, & Hæreticorum terris, ubi Episcopi non sunt, Sacramenta omnia ministrandi concesserunt. In partibus Indiarum possunt etiam Religiosi omnia Sacramenta Infidelibus, noviter convertis, ministrare. Ita concessit proptio *Mortuo Pius quartus F. Minoribus* Conventus Mexicani, & Provincie Sancti Vincentij de Chiapa, novi regni del Peru. Concessit etiam *Paulus III.* Patribus Prædicatoribus Mexicanae Provincie: ac *Pius quintus* concessit Fratibus Mendicant. Indiarum, ut in omnibus Monasterijs sui Ordinis, vel extra illa, in locis istarum partium ipsi depuratis, possint de licentia suorum Prælatorum, in Capitulo Provinciali obtenta, ministrare indies omnia Sacramenta, prout hæcenus consueverunt.

Annotatio.

HÆc privilegia ministrandi omnia Sacramenta in illis partibus, refert Pater Emmanuel, *Tomo primo, quest. regul. questione 31. articulo tertio,* & ut optime advertit, causa, quæ movit *Paulum Tertium,* ad concedendum dictum privilegium, ea fuit, ut fides Christi, quæ speratur in his terris per prædicationem nostram, & Sacramentorum administrationem, cresceret magis, ipsis Fratibus prædicantibus, Sacramentaque ministrantibus Infidelibus, & noviter convertis. Hæc autem causa, & ratio modo militat etiam in illis, qui per Fratres baptizati, & in illis, qui ex his descendunt, Nepotibus, vel Pronepotibus, dicitur, quod parvuli baptizati sint. Nam certè hujus fidei dilatio, rebus ut nunc, nequit fieri, nisi Fratres prædicti prædicent, Sacramentaque administrent noviter convertis, & ab eis descendentibus. Quia licet in particulari noviter converti dicantur, qui jam adulti sunt baptizati, nihilominus in generali considerantibus illam hujus novi Orbis Ecclesiam in DEO adunatam, omnes, & singuli illarum partium noviter converti apparebunt. Cujus rei testimonium firmiter præstant, quorquor Patres graves, ex illis partibus ad has Hispaniarum partes ascendunt. Et quod dictis Patribus ea facultas concessa sit, probatur, quia idem *Paulus Tertius* concessit Fratibus omnia privilegia de novo, juxta favorabiliorem illorum interpretationem; ergo debemus interpretari per *Noviter convertos* etiam parvulos baptizatos, cum nomen hoc ferat hanc interpretationem, alias strictè interpretaremur. Hæcenus ex prædicto Patre.

Advertit præterea præfatus Doctor, Patres solum posse baptizare in suis Ecclesijs, etiam in Civitatibus, & Oppidis, ut fit Mexici, & in alijs locis, quæ habent de visura, ut ipsi vocant; quare non licet eis in alienis Ecclesijs, nisi in proprijs, vel locis sibi deputatis, Sacramenta ministrare. Ex his colligit dictus Pater Emmanuel, *articulo quarto,* ubi supra, privilegia *Leonis Decimi, Adriani Sexti & Pauli Tertij,* quæ fuerunt data in favorem fidei, & Indorum, in principio Conversionis illarum gentium, fuisse postea confirmata, & corroborata peculiariter: quod sanè intelligendum est, quoad hæc Sacramenta, excepta Confirmatione, de hoc enim non licet dubitare maximè in terris, ubi adeit Episcoporum copia.

VOTUM.

Annotatio.

Clemens VIII. num. 15. Carmelitis Excalceatis concessit, ut in Regionibus Infidelium possint quaecunque vota, etiam solemniter jurata, (exceptis dumtaxat castitatis, & Religionis) ex aliqua rationabili causa, in alia pietatis opera commutare.

Idem iisdem Fratribus Carmelitis, num. 17. amplissimam fecit concessionem pro illis partibus, nempe ut super votis quibuscunque, etiam simplicibus Religionis, & castitatis, ex aliqua causa necessaria, vel rationabili, cedente in utilitatem conversionis animarum, possint dispensare.

PRIVILEGIA ALIA amplissima in generali concessa Regularibus.

Innoentius IV. & Nicolaus IV. Prædicatoribus, & Joannes XXII. Minoribus, in remotissimis Hæreticorum, vel Infidelium Provinciis existentibus facultatem præbuerunt faciendi, quicquid ad augmentum Divini nominis, & ampliationem Catholicæ fidei pro loco, & tempore videtur expedire.

Adrianus Sextus, Fratribus Minoribus concessit omnimodam in utroque foro Papæ auctoritatem: tantam, quantum judicaverint expedire pro conversione Indorum, & manutatione, ac profectu illorum, atque aliorum Prælatorum in fide Catholica, & obedientia Ecclesiæ Romanæ ex P. Emanuele Tom. 1. *quæst. regul. q. 31. art. 4.*

Paulus Tertius, Anno Domini millesimo quingentesimo quadagesimo quarto concessit Religiosis Mendicantibus, qui de licentia suorum Prælatorum proficiunt ad quascunque terras Infidelium, ad quamcunque mundi partem, ad eos convertendos, ut vadant tanquam Legati & Commissarii ejus, & eis concedit omnes gratias concessas à suis Prædecessoribus, illis, qui ad terras Infidelium vadant. Ex prædicto Authore, Tom. 2. *quæst. 97. art. 2.*

Circa primam Innocent. IV. concessionem, imo circa omnes prædictas, quæ amplissimæ sunt (illis enim committitur Summorum Pontificum delegata potestas, & auctoritas, quæ possunt Ministri in Regionibus illis, quæ magisterio Ecclesiæ non subduntur, ea facere sine limitatione ulla, & restrictione, quæ sibi videntur ad fidei propagationem, animarumque salutem expedire) notandum est: hanc amplissimam facultatem à Summis Pontificibus permitti, & concedi Religiosis, ut initio ejus collectionis monstravimus, non solum conveniens, sed & omnino videtur necessarium pro illis partibus, ubi nec Patrochi, nec Episcopi sunt: neque ad Sedem Apostolicam facilis est aditus. Quare ad providentiam Romani Pontificis, qui pastor est universalis animarum, spectat. Fidelibus in illis partibus existentibus providere, de omnibus medijs necessarijs, & convenientibus ad salutem: & ob similem causam Episcopis ultramarinis, maxime in remotis Indiarum Regionibus residentibus, amplissimam facultatem solent Summi Pontifices concedere; & ubi Episcopi non sunt, ipsis Religiosis, ne animæ auxilijs sufficientibus ad æternam felicitatem juvenibus destituantur. Oportere tamen viros Religiosos magno cum judicio uti his concessionibus, & quantum fuerit possibile, non recedere à communi praxi, & stylo Ecclesiæ, aliàs graviter delinquent.

Præterea notandum est, prædictam concessionem esse unam ex majoribus, quæ possent à Sede Apostolica concedi: quare sine dubio censetur nulla ratione extendendam ad illa loca, ubi sunt Episcopi, & alij Ecclesiæ Prælati, nisi in illis casibus, in quibus ex mente Pontificis expressè colligitur: quicquid dicat Pater Emanuel Rodriguez, qui 1. Tom. 4. 1. *artic. 4. & 2. Tom. quæst. 97. art. 2.* affirmare videtur hanc amplissimam facultatem, etiam esse extendendam ad Religiosos, nunc in Provincijs Indiarum degentes,

